

**Killer dəstəsi
"Lotu Quli"ni
öldürmək
istədi -
Lənkəranskinin
qardaşı
saxlandı və...**

yazısı səh.12-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 4-5 noyabr 2017-ci il Şənbə № 229 (6843) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

"Böyük İpək Yolu" nun 6 marşrutu - biri Azərbaycan

ÜAK-la bağlı qərar bir daha göstərdi ki, Rusiyada anti-Azərbaycan qüvvələr hələ də iş başındadır və onlarla mübarizə üçün prezident Putinin qətiyyətli addımı lazımdır

yazısı səh.4-də

Azərbaycan-Türkiyə-Rusiya üçlü formatını əngəlləyən faktorlar

yazısı səh.4-də

Qurban Qurbanov millidə baş məşqi oldu-nə dəyişəcək?

yazısı səh.11-də

"BTQ Rusiyadan keçən alternativ dəmir yolundan 7 min kilometr qısadır" - Fikrət Yusifov

yazısı səh.10-də

Azərbaycana borclu olan ölkələr...

yazısı səh.5-də

"Qoca"nın bilinməyən tərəfi- Kərbəla ziyarəti, qəzəl və romantika...

yazısı səh.12-də

İrəvanın Bakı-Tiflis-Qars aqoniyası

yazısı səh.9-də

Toylarda müəllifə qonorar ödəmədən mahnı oxuyanları həbs gözləyir

yazısı səh.14-də

Dünya yağ böhranı yaşayır

yazısı səh.15-də

Dəniz və çay balıqları kəskin bahalaşdı

yazısı səh.15-də

Gözün buynuz qişasının Azərbaycana idxalına və ölkədə transplantasiyasına icazə verildi

yazısı səh.2-də

Ermənistandan BTQ təhdidi: İrəvan panikada

RUS TƏTİYİNDƏ ERMƏNİ BARMAGI - BAKIYA QARŞI YENİ HƏDƏ

Düşmən blokadadan çıxış yolu əvəzinə, aqisas yolu axtarır; izolyasiyası güclənən işğalçı ölkənin rəsmilərinin absurd bəyanatlarının arxasında daha nələr var?..

yazısı səh.8-də

Problemlı kreditlər bank sistemini gökdürür

Mütəxəssislər həyəcan təbili çalır, güzəştlərin qaçılmaz olduğunu deyirlər; məhkəmə iddiaları isə artır

yazısı səh.6-də

**Zahid Oruc:
"Müqaviləli ordu sistemi bahalı layihədir, amma dünyada qabaqcıl təcrübə budur"**

yazısı səh.7-də

**Qabil Hüseynli:
"Kataloniya separatçılarına cinayət işi başlaması Azərbaycan üçün presedentdir"**

yazısı səh.10-də

**Novella Cəfəroğlu:
"Siyasi məbusların məsələsini həll etsək, iki addım qabağa gedəcəyik"**

yazısı səh.5-də

Prezident sahibkarlıq sahəsində yoxlamaların dayandırılmasının müddətini 2021-ci ilədək uzatdı

Prezident İlham Əliyev "Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında" qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə fərman imzalayıb. "APA-Economics" in məlumatına görə, fərmanda "Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında" qanunun 1-ci maddəsində "2 (iki) il müddətinə" sözlərinin "2021-ci il yanvarın 1-dək" sözləri ilə əvəz edilməsi təsdiqlənib.

Bundan başqa, qanunun 2.1-ci maddəsinin birinci cümləsinə "yoxlamaları," sözündən sonra "müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən dərman vasitələrinin keyfiyyəti, təhlükəsizliyi qaydalarına riayət edilməsi və qida məhsullarının təhlükəsizliyinə nəzarətin həyata keçirilməsi ilə bağlı yoxlamalar, habelə" sözləri əlavə edilib.

Bununla da, sahibkarlıq sahəsində yoxlamaların dayandırılmasının müddəti 2021-ci ilədək uzadılıb.

Qeyd edək ki, "Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında" qanuna əsasən sahibkarlıq sahəsində yoxlamaların dayandırılması müddəti bu ilin noyabrın 1-də bitib.

Gözün buynuz qişasının Azərbaycana idxalına və ölkədə transplantasiyasına icazə verildi

Prezident İlham Əliyev "Mülki dövriyyəsi məhdudlaşdırılmış əşyaların dövriyyəsinin tənzimlənməsi sahəsində əlavə tədbirlər haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2005-ci il 12 sentyabr tarixli 292 nömrəli fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə fərman imzalayıb.

APA-nın məlumatına görə, "Mülki dövriyyəsinin müəyyən iştirakçılara mənsub ola bilən və dövriyyədə olmasına xüsusi icazə əsasında yol verilən (mülki dövriyyəsi məhdudlaşdırılmış) əşyaların dövriyyəsinə xüsusi icazə verən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının Siyahısı"na "Gözün buynuz qişası" əlavə edilib.

Bununla, gözün buynuz qişasının Azərbaycana idxalına və ölkədə transplantasiyasına icazə verilib.

Qeyd edək ki, "Mülki dövriyyəsinin müəyyən iştirakçılara mənsub ola bilən və dövriyyədə olmasına xüsusi icazə əsasında yol verilən (mülki dövriyyəsi məhdudlaşdırılmış) əşyaların dövriyyəsinə xüsusi icazə verən mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının Siyahısı"na dəyişiklik haqqında qanun Milli Məclisin 25 aprel 2017-ci il tarixli iclasında qəbul olunub.

"Qoca" ilə bağlı əməliyyatda saxlanılan şəxs barəsində həbs qərarı verildi

Nəsimi rayon Məhkəməsində "Qoca" ləqəbli kriminal avtoritet Etibar Məmmədovun zərərsizləşdirilməsi ilə bağlı keçirilən əməliyyat zamanı saxlanılan Şahmar Bəyəlizadə barəsində həbs qətimkan tədbirinin seçilməsi ilə bağlı istintaq orqanının vəsatətinə baxılıb.

APA-nın xəbərinə görə, məhkəmədə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilməklə, onun barəsində 4 ay müddətinə həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Qeyd edək ki, noyabrın 1-də gecə saatlarında oktyabrın 23-də Bakıya etap zamanı konvoy mühafizəsi altından qaçmış, ağır və xüsusilə ağır cinayətlərdə təqsirləndirilən, əvvəllər dəfələrlə məhkum olunmuş Etibar Məmmədovun tutulması istiqamətində həyata keçirilən əməliyyat-axtarış tədbirləri ilə onun Hacıqabul rayonunda tanışı İlqar Əzimova məxsus evdə gizləndiyi məlum olub.

Etibar Məmmədov və İlqar Əzimovun noyabrın 1-i saat 23 radələrində paytaxt sakinləri Anar Əsgərov və Şahmar Bəyəlizadə ilə birlikdə Bakı-Ələt yolunda hərəkətdə olmaları müəyyən edilib və onların saxlanılması üçün xüsusi əməliyyat keçirilib.

Adı çəkilən şəxslər polis əməkdaşlarının avtomobili polis postunda saxlamaq barədə tələbinə tabe olmayaraq avtomobili onların üzərinə sürüb və odlu silahdan atəş açmaqla həmin ərazidən uzaqlaşmağa cəhd göstərilib.

Əməliyyat qrupunun cavab tədbirləri ilə Etibar Məmmədov və İlqar Əzimov yaralanıb və onlar tibbi yardım göstərilməsi üçün müalicə müəssisəsinə aparılarkən yolda ölüblər. Digər yaralı Anar Əsgərov xəstəxanaya yerləşdirilib, heç bir xəsarət almayan Şahmar Bəyəlizadə saxlanılıb.

Bakıda aptek müdiri həbs olundu

Paytaxtda fəaliyyət göstərən bəzi apteklərdə güclü təsir edən dərmanların qanunsuz satılması faktları üzrə başlanmış cinayət işi üzrə Bakı Şəhər Baş Polis İdarəsinin İstintaq və Təhqiqat İdarəsində istintaq tədbirləri davam etdirilir.

APA-nın xəbərinə görə, Bakı Şəhər Prokurorluğu və Şəhər Baş Polis İdarəsinin birgə məlumatında bildirilir ki, istintaqla 1988-ci il təvəllüdü Abiyev Tural Famil oğlunun qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs halında 2017-ci ilin sentyabr və oktyabr aylarında qanunsuz olaraq narkotik vasitələrə və ya psixotrop maddələrə aid olmayan güclü təsir edən "Tramadol 200 mq" adlı dərmanı əldə edib ecazılıq fəaliyyəti ilə məşğul olmaq üçün xüsusi icazə almadan işlətdiyi Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Ə. Haqverdiyev küçəsi, 74d sayılı ünvanda yerləşən "Bizim Aptek"də saxlanmasında və 23-24 oktyabr 2017-ci il tarixlərdə həmin aptekdə qanunsuz

satdırmasında əsaslı şübhələr müəyyən edilib.

T.Abiyev iş üzrə Cinayət Məcəlləsinin 240.2.1 və 240.2.2-ci (narkotik vasitələrə və ya psixotrop maddələrə aid olmayan güclü təsir edən maddələri qanunsuz satma, qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs tərəfindən, təkrarən törədildikdə) maddələri ilə təqsirləndirilib.

şəxs qismində cəlb edilərək barəsində məhkəmənin qərarı ilə həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Hazırda iş üzrə cinayətin digər iştirakçılarının dairəsinin tam müəyyənləşdirilərək məsuliyyətə cəlb edilməsi istiqamətində zəruri istintaq-əməliyyat tədbirləri davam etdirilir.

İraq qüvvələri İŞİD-in ölkədəki son dayaq nöqtəsini azad etdi

İraq qüvvələri İŞİD-in ölkədəki son dayaq nöqtələrini nəzarət altına alıb. APA-nın "RIA Novosti"yə istinadən verdiyi xəbərə görə, bu barədə əməliyyata qatılan "Həşdi Şabi" silahlı qruplaşmasının mətbuat idarəsi məlumat yayıb.

Məlumatda deyilir ki, onlar Suriya ilə sərhəddə yerləşən Əl-Kaim şəhərini tam azad ediblər.

Ötən həftə İraqın baş naziri Heydər Əl-Abadi Əl-Kaim şəhərini azad edilməsi ilə bağlı əməliyyatın başladığını bəyan etmişdi. O, şəhərin terrorçuların son dayaq nöqtəsi olduğunu deyib.

Müsavat Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin qarşısında piket keçirdi

Müsavat Partiyasının üzvləri Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin (BŞİH) binası qarşısında piket keçirib.

APA-nın xəbərinə görə, piketdə "Azadlıq!" və digər şüarlar səsləndirilib.

Aksiya iştirakçıları partiyanın Bakının mərkəzində yürüş keçirmək üçün müraciətinə BŞİH-nin razılıq verməsinə etiraz ediblər.

Aksiya dağılandıqdan sonra partiya üzvləri Səxavət Soltanlı, Tofiq Yaqublu, Elman Fəttah, Mustafa Hacıbəyli, Əbülfəz Sadiqbəyli və Rəhim Yaqublu və daha bir neçə nəfər polis tərəfindən saxlanılıb.

Piket zamanı saxlanılan şəxslərin hamısı bölmədə xəbərdarlıq edildikdən sonra azadlığa buraxılıb.

SOCAR və ABŞ şirkəti arasında neft-qaz hasilatının artırılması ilə bağlı müqavilə imzalanıb

SOCAR-ın prezidenti Rövnaq Abdullayev şirkətin Baş ofisində "DeGolyer and MacNaughton" şirkətinin prezidenti Con Villasin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

"SOCAR"dən "APA-Economics"ə verilən məlumata görə, R.Abdullayev SOCAR-ın layihələrindən söhbət açıb, hər zaman müasir texnologiyaların tətbiqində maraqlı olduqlarını bildirib.

Səmimi qəbula görə təşəkkürünü bildiren "DeGolyer and MacNaughton" şirkətinin prezidenti Con Villasin dünya neft sənayesinin inkişafında Azərbaycan neftçilərinin xüsusi yer tutduğunu qeyd edərək SOCAR-la əməkdaşlıqda maraqlı olduqlarını vurğulayıb.

Sonra SOCAR və "DeGolyer and MacNaughton" (ABŞ) şirkəti arasında "Yataqların işlənmə prosesinin səmərəliliyini və SOCAR-ın neft-qaz yataqlarında hasilatı artırmaq üçün təhlil və texniki dəstək" üzrə müqavilənin imzalanma mərasimi keçirilib. Müqaviləni SOCAR-ın prezidenti Rövnaq Abdullayev və "DeGolyer and MacNaughton" şirkətinin baş vitse-prezidenti Martin Çarls Vievorovski imzalayıb.

Müqaviləyə əsasən "DeGolyer and MacNaughton" şirkəti SOCAR-ın mövcud və uzun müddət istismar olunan yataqlarında neft və qaz obyektlərinin səmərəli idarə olunması istiqamətində xidmətləri yerinə yetirəcək. Bu məqsədlə ABŞ şirkəti 20 yataq üzrə işlənmə planlarını təhlil edəcək, hasilat səviyyəsini və neftvermə əmsalını yüksəltmək, neftçixarma xərclərini azaltmaq, təcili strateji hədəfləri müəyyən etmək üçün tövsiyələr hazırlayacaq və həyata keçirilməsində iştirak edəcək.

Tədbirdə SOCAR-ın iqtisadi məsələlər üzrə vitse-prezidenti Süleyman Qasımov, yataqların işlənməsi üzrə vitse-prezidenti Yaşar Lətifov və geologiya və geofizika məsələləri üzrə vitse-prezidenti Bəhram Hüseynov iştirak edib.

Xatırladaq ki, dünyada neft və qaz sektorunda qabaqcıl servis xidmətləri göstərən şirkət kimi tanınmış "DeGolyer and MacNaughton" 1936-cı ildə təsis edilib. Şirkətin əksər mütəxəssisləri dünyanın qabaqcıl upstrim şirkətlərində, eləcə də kiçik və orta miqyaslı müstəqil şirkətlərdə təcrübə keçmiş peşəkarlardır. Şirkət Rusiyanın və Qazaxıstanın onlarla yatağında müvafiq işləri yerinə yetirmiş və müsbət nəticələrə nail olub.

DİN-ə parklanmanın təşkili ilə bağlı əlavə səlahiyyət verildi

Daxili İşlər Nazirliyinə avtomobil yollarında parklanma yerlərinin təşkilində əlavə səlahiyyətlər verilib.

APA-nın məlumatına görə, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev "Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Əsasnaməsinin və strukturunun təsdiq edilməsi haqqında" 2001-ci il 30 iyun tarixli fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə fərman imzalayıb.

"Daxili İşlər Nazirliyi haqqında Əsasnamə"yə əlavə edilən yarımbəndə əsasən, dövlət avtomobil yollarında parklanma yerlərinin təşkil edilməsi ilə bağlı müvafiq yerli icra hakimiyyəti orqanı ilə razılaşdırılmış təkliflər verir, bələdiyyə və özəl avtomobil yollarında parklanma yerlərinin təşkil edilməsində iştirak edir.

Üç bank filialı bağlandı

2017-ci ilin sentyabr ayının 30-na Azərbaycanda fəaliyyət göstərən bankların filiallarının sayı 557 olub.

"APA-Economics" Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının açıqladığı icmalə istinadən xəbər verir ki, sentyabr ayının əvvəlinə ölkədə 560 bank filialı fəaliyyət göstərirdi. Beləliklə, icmaldan 3 bank filialının ləğv olunduğu məlum olub.

Bankların şöbələrinin sayı dəyişməyib - sentyabrın sonuna ölkədə 142 bank şöbəsi fəaliyyətdədir.

ATM-lərin sayı 9 ədəd azalıb. Belə ki, sentyabrın əvvəlinə ölkə üzrə 2495 ədəd olduğu halda, ayın sonuna bu rəqəm 2486 təşkil edib.

Qırğızıstanı mitinq бүрүдү - Qazaxıstana görə

Qırğızıstanın Talas şəhərində etiraz aksiyası keçirilir.

Trend-in məlumatına görə, etirazçılar Qazaxıstanla sərhəddə yaranmış vəziyyətin həll olunmasını tələb edirlər.

Qeyd edək ki, ötən ayın əvvəllərində Qazaxıstan Qırğızıstanla sərhəddə nəzarəti gücləndirərək bu ölkədən yüklərini keçidinin 3 dəfəyədək azalması barədə tədbirlər görüb. Bu yüklərin 80 faizi tranzit yolu ilə Rusiyaya çatdırılırdı.

Etiraz aksiyasının dinc şəraitdə davam etdiyi bildirilib.

Qırğızıstan mətbuatı aksiyada 500-dən çox adamın iştirak etdiyini yazır.

Xalq artisti, məşhur diktor Rafiq Hüseynovla noyabrın 3-də vida mərasimi keçirilib.

Rafiq Hüseynov torpağa tapşırıldı

Musavat.com xəbər verir ki, Rəşid Behbudov adına Dövlət Mahni Teatrında baş tutan mərasim saat 10:00-da başlayıb. Xalq artistinin son görüşünə Mədəniyyət və Turizm naziri Əbülfəs Qarayev, Səhiyyə naziri Oqtay Şirəliyev, millət vəkili Qənirə Paşayeva, sənət və televiziya dünyasının tanınmış simaları, ailə üzvləri qatılıb.

Xalq artisti Rafiq Hüseynovun vida mərasiminə qatılanlar arasında millət vəkili Qənirə Paşayeva mərhumun ailə üzvləri ilə görüşüb və onlara mənavi dəstək olub. Daha sonra jurnalistlərin suallarına cavab verən Q.Paşayeva xəstəxanada xalq artisti ilə görüşdüyünü bildirib: "Rafiq bəy xaricdə xəstəxanada yatanda ona baş çəkdim, xeyli söhbət etdik. Həyat dolu idi, ölmək istəmirdi. Deyirdi ki, görüləcək çox işləri var. Həqiqətən, televiziya əməkdaşlarının ondan öyrənəcəyi çox şey var idi. Rafiq müəllim gözəl səssə malik, peşkar diktor idi. Yeri hər zaman televiziya görünəcək.

Onun sağlamlığı üçün ölkənin vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva əlindən gələni etdi. Ona maddi və mənavi dəstəyini göstərdi, ailəsi də daim yanında oldu. Tibbin bütün imkanlarından istifadə olunsa da, Rafiq müəllimi xilas etmək mümkün olmadı. Allah rəhmət etsin. Yeri cənnət olsun".

Şərqiyyə Hüseynova isə diktor haqqında ürək ağrısı ilə danışıb: "Dostumuzu, qardaşımızı, müəllimimizi itirmişik. Elə bilirdim ki, ulu insan itirmişik. Bizə dost, arxa idi. Hər zaman dayağımız olub. Onun ölümü çox ağırdır. Kədər içərisindəyəm".

Məşhur televiziya aparıcısı Ofeliya Sənani də xalq artisti Rafiq Hüseynovun ölümündən danışıb. O, xalq artistinin ölümünü böyük itki adlandırıb:

"Biz diktorlar yetim qaldıq. Ona ehtiyacımız vardı. O, xəstə ola-ola bizə məsləhətlər verirdi, dəstək olurdu. Pis günümüzdə deyirdi ki, özünüzü ələ alın, bu günlər ömürlük deyil. Rafiq bəy gözəl səssə malik idi. O, əvəzolunmaz diktor idi. Heç kim inciməsin, Rafiq kimi diktor olmayacaq. Ona Moskvadan təkliflər gəlirdi. Ev, yaxşı maaş verirdilər. Amma o razılaşmadı. Dedi ki, Azərbaycan kənarda yaşaya bilməz. Onun haqqında danışmaq mənim üçün çox ağırdır. Ölümü ilə barışa bilmirəm".

Xalq artisti Fərhad Bədəlbəyli yaxın dostunu əfsanə adlandırıb: "Dost gedəndə ürəkdən bir parça qopardı. Rafiq də bizim üreyimizdən bir parça qopardı. O, son dərəcə böyük əfsanədir. Müslüm Maqomayevin vaxtında onlar eyni səviyyədə populyar idi. Heyf ki, onun qədrini bilmədik. Bəzi məmurlar onu televiziya uzaqlaşdırdı. Bəzən böyük insanlara soyuq münasibət bəsləyirik. Çox heyf, mərd insan getdi. Allah ona rəhmət eləsin".

Mərhum II Fəxrı xiyabanda dəfn olunub. Onun yas mərasimi isə Heydər məscidində keçirilib. Qeyd edək ki, Rafiq Hüseynov Almanyanın Düsseldorf şəhərindəki klinikalardan birində dünyasını dəyişib. O, xərçəng xəstəliyindən əziyyət çəkirdi.

□ **Könül İBRAHİM**

Donald Tramp uzun Asiya turnesinə çıxır ABŞ prezidenti strateji vacib bölgədə dəstək axtarır

Həftə sonundan etibarən ABŞ prezidenti Donald Trampın Asiyaya vacib səfəri gözlənilir.

Rusiyanın "Kommersant" qəzetinin yazdığına görə, bu ziyarət son 25 ildə Ağ Ev rəhbərinin bölgədəki ən uzun səyahəti sayıla bilər.

Tramp Havay adalarında bir gün qaldıqdan sonra Yaponiyaya hərəkət edəcək. Daha sonra o, Cənubi Koreya, Çin, Vyetnam və Filippinə baş çəkəcək. Vyetnamda Tramp Asiya-Sakit Okean İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının sammitində iştirak edəcək. Həmin sammitdə onun Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə də görüşü gözlənilir.

Trampın əvvəlki belə uzun səfəri (9 günlük-red.) İran körfəzi, İsrail və İtaliyadakı G7 zirvəsinə qatıldığı vaxt olub. Elə həmin dövrdə də Ağ Ev rəhbəri Rusiya ilə əlaqələrlə bağlı mətbuatda tüğyan edən xəbərlərin fonunda ölkəsini tərk etməli olmuşdu. O zaman qalmağaların mərkəzində Donald Trampın öz ailə üzvləri, daha doğrusu, kürəkəni Cared Kuşner dayanmışdı.

Sonuncu hadisədən yarım il keçməsinə rəğmən Donald Tramp üçün Vaşinqtonda vəziyyətin yaxşılaşmağı doğru getdiyini söyləmək olmaz. Bu dəfə isə 2016-cı il prezident seçkilərinə Rusiyanın müdaxələsinə araşdıran prokuror Robert Müllərin başçılıq etdiyi komissiyanın ilkin nəticələri açıqlanıb. Hazırda Trampın keçmiş qərargah rəisi Pol Manafort əsas hədəfdədir. Özü də Cared Kuşnerdən fərqli olaraq, P.Manaforta qarşı irəliləyən ittihamlar olduca ciddidir və o, uzun müddətə həbs oluna bilər.

CNN telekanalı Ağ Evdəki mənbələrindən aldığı məlumata əsasən, bu məsələnin yuxarı rəhbərliyi olduqca narahat etdiyini bildirib. Vaşinqtonda hakim olan qeyri-müəyyənliliyin prezidentin aparacağı danışıqlar prosesində onun əlini zəiflədəcəyini düşünənlər az deyil.

Mətbuat Donald Trampın budəfəki turnesinin də səmərəsiz keçəcəyini iddia edir.

"Bu səfərdən çox şeyi gözləmək olmaz. Səfərlə bağlı hazırlıqlar olduqca gec başlayıb. Prezidentin komandasında isə regionla bağlı ixtisaslı ekspertlərin sayı dedikcə azdır", - Karnegi fondunun baş elmi əməkdaşı Ceyms Şoff "Kommersant"a bildirib.

Şoffun fikrincə, Donald Tramp səfər zamanı bölgə ölkələrinin liderləri ilə görüşdə keçən həftə dövlət katibi Reks Tillerson tərəfindən səsləndirilən "Açıq Hind-Sakit okean bölgəsi" tezisini müdafiə edəcək. Bu strategiyada əsas məqsəd Çinin Cənubi-Çin və Şərqi-Çin dənizlərində nəzarəti ələ almasının qarşısını kəsməkdir. Qeyd olunur ki, hələ keçən həftə Tramp administrasiyası alüminiumla bağlı Çinə qarşı antidempinq rüsumları tətbiq edib.

Mütəxəssislərin fikrincə, D.Trampın səfərinin əsas kulminasiya nöqtəsi Çin lideri Si Zinpinə aparacağı müzakirələrdir.

Ekspertlərin rəyinə görə, görüş ərəfəsində hər iki liderin start mövqeləri olduqca fərqlənir. Əgər ÇXR sədri son qurultaydan olduqca sağlam şəkildə çıxıbsa və hakimiyyətin əsas rıçaqlarını öz əlində toplaya bilibse, eyni sözləri Ağ Evin rəhbəri üçün söyləmək mümkün deyil. Donald Trampın öz ölkəsindəki siyasi mövqeləri günü-gündən zəifləməyə doğru gedir.

İki lider arasında söhbətin əsas mövzusunun Şimali Koreya ətrafında gedəcəyi dəqiqdir. Lakin Çin bu məsələdə ABŞ-ı fakt qarşısında qoymaq istəyir. Pekin Şimali Koreyanın nüvə silahı proqramından vaz keçməsinin müqabilində ABŞ-ın Sakit okeandakı hərbi aktivliyini durdurmasını tələb edir. Ağ Ev isə Çinin və təbii ki, Rusiyanın bununla ABŞ-ı ümumiyyətlə Sakit okean zonasından uzaqlaşdırmaq istədiyini gözəl başa düşür.

Ceyms Şoff buna görə Trampın bu məsələdə ciddi irəliləyişə nail olmayacağını düşünür. Onun proqnozuna görə, belə olan halda Donald Trampın Çinə səfəri heç bir işə yaramayan böyük banket şouları və ziyafətlərdən o yana keçməyəcək.

□ **Musavat.com**

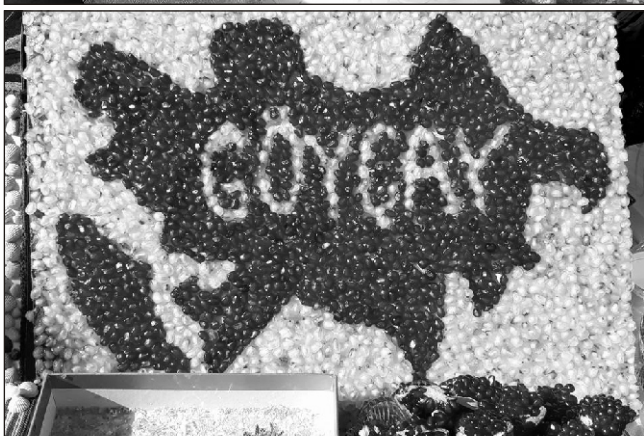
Göyçayda 12-ci Nar festivalı

Noyabrın 3-də Göyçayda 12-ci Nar festivalına start verilib.

Musavat.com bildirir ki, tədbir Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin, Göyçay Rayon İcra Hakimiyyətinin birgə təşkilatçılığı ilə təşkil edilib. Proqrama uyğun olaraq ilk öncə şəhərin mərkəzində tədbirin rəsmi hissəsi keçirilib.

İki gün davam edəcək festivalın açılış mərasimində Göyçay rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Mehdi Səlimzadə, mədəniyyət və turizm nazirinin müavini Nazim Səmədov çıxış edib. Qeyd edilib ki, artıq 12-ci dəfədir ki, təşkil edilən bu məhsul bayramı Göyçayda meyvəçiliyin və turizmin inkişafı üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir. Bu bayram həm də Azərbaycanın dünyada təbliği işində böyük önəm daşıyır. Nar festivalı Göyçayda turizmin inkişafına da çox böyük təkan verən amillərdən biridir.

Aqronom alim Nazir Əhmədov musavat.com-a açıqlamasında bildirib ki, budəfəki Nar festivalı öz zənginliyi və möhtəşəmliyi ilə əvvəlki illərdəkindən xeyli fərqlənir. Festival iştirakçılarının bir sıra yeniliklər təqdim olunur. Belə ki, bayramla əlaqədar müxtəlif turizm şirkətləri Bakı şəhərindən Göyçaya endirimli qiymətlərlə tur-aksiyalar təşkil edib. Turistlər rahat nəqliyyat vasitələ-

ri ilə Göyçaya gələrək həm rayonla yaxından tanış olub, həm də festivalda iştirak edərək satış yarmarkalarında müxtəlif sortdan olan keyfiyyətli nar meyvəsini və ondan hazırlanan məhsulların dadına baxmaq və onları almaq imkanı qazanırlar.

Nazir Əhmədov festivalın keçirilməsinin məqsədindən də söz açıb: "Bildiyiniz kimi Nar festivalı 2006-cı ildən keçirilir. Artıq 3-cü ildir ki, bu festival beynəlxalq festival kimi qeyd olunur. Hər il müxtəlif ölkələrin səfirliklərinin nümayəndələri, millət vəkiliyimiz, müxtəlif şəhər və rayon-

ların icra başçıları tədbirə qatılırlar. Festivalı keçirməkdə əsas məqsədimiz odur ki, dünyaya çatdıraq ki, nar Azərbaycana, Göyçaya aiddir. Həmçinin xarici iş adamlarını bura cəlb etmək, narı xaricə satışa çıxarmaqdır".

Sonra "Nar" abidəsinin açılış mərasimi olub, "Ən gözəl nar qızı" respublika müsabiqəsi keçirilib. Müsabiqədə birinci yeri Şövkət Əsədullayevaya Rusiyada yaşayan azərbaycanlı iş adamı Fərhad Əhmədov tərəfindən ayrılan 5 min manat pul mükafatı verilib. Müsabiqədə 2-ci yerin sahibinə 3 min, 3-cü yerli tutan iştirakçıya 1000 manat pul mükafatı verilib.

"Ən böyük nar" müsabiqəsinin qalibi də məlum olub. Rayonun Dövranlı kənd sakini Allahverdi Xəlilovun yetişdirdiyi bir ədəd narın çəkisi 1 kq 30 qram olub və müsabiqədə birinci yeri tutub.

Festivalın maraqlı kompozisiya hissəsi başlayıb. Festivalda nardan hazırlanan maraqlı əl işləri nümayiş olunub.

□ **Xalida GƏRAY**

Azərbaycan-İran-Rusiya üçtərəfli formatı çərçivəsində noyabrın 1-də daha bir görüş baş tutdu. Tehranda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin, İran İslam Respublikasının Prezidenti Həsən Ruhinin və Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinin üçtərəfli Zirvə görüşü keçirildi.

Ekspertlər hesab edir ki, Tehran sammiti 2016-cı ilin avqustunda Bakıda keçirilən üçtərəfli sammitdə başlanan prosesi davam etdirən və sürətləndirilməsinə təkan verən zirvə kimi qiymətləndirilməlidir. Sammit iqtisadi mahiyyət daşıdığı üçün burada qəbul edilən qərarlar hər dövlətin iqtisadi yüksəlişinə xidmət edəcək. Bu istiqamətdə konkret anlaşmalar olub. Neft sahələrinin işlənməsindən, birgə investisiya fondunun yaradılmasına qədər çox ciddi qərarlar qəbul edilib. Bütün bunlar hər üç ölkədə inkişafa gətirib çıxaraacaq strateji qərarlardı.

Beləliklə, bir daha sübut edildi ki, Azərbaycan-Rusiya-İran üçtərəfli formatı işlək formatdır. Azərbaycan-Türkiyə-Gürcüstan üçtərəfli formatı da ən uğurlu əməkdaşlıq formatı olaraq tanınır. Bir-birinin ardınca böyük layihələr bu formatın əməkdaşlığı nəticəsində mümkün olub. Bu üçtərəfli formatlar normal şəkildə baş tutur və işlək mexanizm halındadır. Lakin Azərbaycan-Tür-

Azərbaycan-Türkiyə-Rusiya üçlü formatını əngəlləyən faktorlar

“Burada Rusiyada fəaliyyət göstərən erməni lobbisi ilə paralel Sergey Lavrovun başçılıq etdiyi şəbəkənin çox ciddi təsiri var” - politoloq

Sergey Lavrov

kiyə-Rusiya formatı nədənsə alınmır. Buna mane olan nədir?

Azərbaycan Milli Strateji Tədqiqatlar Mərkəzinin sədri, politoloq Natiq Miri bildirdi ki, “Yeni Müsavat”ın qaldırdığı bu məsələ Azərbaycan, Türkiyə

və Rusiya üçün çox böyük əhəmiyyət daşıyan, ciddi araşdırmaya ehtiyacı olan vacib məsələdir. Təkcə Azərbaycan və Türkiyə səviyyəsində deyil, həm də Rusiya səviyyəsində bu məsələyə cavab tapılmalıdır: “Bu məsələni Ru-

siya mediasına daşımaq, Rusiya siyasi düşərgəsinin müzakirəsinə çıxarmaq və məsələnin Kremlə qədr çatdırılmasını təmin etmək vacibdir. Çünki bu hər üç ölkənin maraqlarına cavab verən strateji bir məsələdir. Bunun tezliklə müzakirəyə çıxarılaq həll olunmasına çalışmaq lazımdır. Bu məsələni çox ciddi surətdə həm Azərbaycanın, həm də Rusiyanın gündəminə daşımağa ehtiyac var.

Mən düşünürəm ki, Rusiyanın geosiyasi maraqları üçlüyün qarşısını ala biləcək səviyyədədir. Əksinə, regionda çox vacib strateji ölkələr olan iki türk dövləti ilə üçlük formatında fəaliyyət göstərməsi, bütün sahələr üzrə əməkdaşlıq etməsi rusların maraqları çərçivəsindədir”.

Politoloq qeyd etdi ki, bu formatın baş tutmaması

Türkiyə və ya Azərbaycan dövlətinin mövqeyi üzündən deyil: “Qətiyyətlə belə deyil. Bu formatın baş tutmaması Rusiyanın daxilindən qaynaqlanır. Burada Rusiyada fəaliyyət göstərən erməni lobbisi ilə paralel Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrovun başçılıq etdiyi erməni şəbəkəsinin çox ciddi təsiri var. Azərbaycan prezidenti iki gün öncə Rusiya nümayəndəsinə dedi ki, biz Putinlə İranda görüşərkən bir çox məsələləri müzakirə etdik və o nəticəyə gəldik ki, Rusiya ilə Azərbaycan arasında həll olunmayacaq məsələ qalmayıb. Bu, o anlama gəlir ki, həm Azərbaycan rəhbərliyi, həm də Rusiyanın birinci şəxsi münasibətlərdə heç bir problem görmür. Belə olduğu təqdirdə son dövrlər Azərbaycana qarşı

olan arzuolunmaz proseslər, tərxiatlar, siyasi təzyiqlər o anlama gəlir ki, bunun arxasında Azərbaycanı sevməyən bir şəbəkə durur. Bu da Sergey Lavrovun rəhbərlik etdiyi şəbəkədir. Ona görə də Azərbaycan-Türkiyə-Rusiya üçlü formatının dəfələrlə söylənməsinə baxmayaraq hələ də fəaliyyət göstərməməsi bilavasitə erməni lobbisi və Lavrovun şəbəkəsinin fəaliyyətindən qaynaqlanır. Ona görə də məsələyə ilk növbədə bu kontekstdə yanaşmaq lazımdır. Təbii ki, bu formatın baş tutmasını, fəaliyyət göstərməsini istəməyən digər faktorlar da var. ABŞ, eyni zamanda müttəfiqi olan Avropa Birliyi və İran da belə bir formatın fəaliyyət göstərməsində maraqlı deyillər”.

□ **Etibar SEYİDAĞA**

“Böyük İpək Yolu”nun 6 marşrutu - biri Azərbaycan

Bu marşrutu cəlbədicə eləmək üçün zamanla yanaşı, ciddi siyasi qərarlara da ehtiyac var...

Bakı-Tiflisi-Qars (BTQ) dəmiryolu xəttinin işə salınması Azərbaycanın Şərq və Qərb arasında qovşaq olması fikrini bir daha dirçəltdi. Rəsmi məlumatlarda bu xətt Çindən Avropaya gedən ən əlverişli marşrutlardan biri kimi qeyd olunur.

BTQ dəmiryolu Mərkəzi Asiya ölkələrinin - Türkmənistan, Qazaxıstan, Özbəkistan, Qırğızıstan və Tacikistan, həmçinin Əfqanıstanın Avropa və dünya bazarlarına çıxışını asanlaşdırır. Çünki araşdırmalara görə, BTQ hal-hazırda Çindən Avropaya quru yolu ilə yüklərin daşındığı Rusiya marşrutundan bir neçə min kilometr qısadır. Eyni zamanda daşınma vaxtını da bir neçə gün qısaldır.

Bundan başqa, layihənin imkanları da sürətlə böyüyə bilər. Belə ki, BTQ-nin yük daşınma imkanları qarşıdakı illərdə daha da artaraq üçüncü istismar ilində 3-5 milyon ton, beşinci istismar ilində 6-8 milyon ton yük, bundan sonra isə ildə 3 milyon sərnişin və 17 milyon ton yükə qədər arta bilər. Bununla da Azərbaycan iqtisadiyyatı daha da inkişaf edəcək. Ölkəmizin ilk illərdə tranzitdən minimal illik gəliri 50 milyon dollar təşkil edəcək.

Xatırladaq ki, ümumi uzunluğu 846 kilometr olan Bakı-Tiflisi-Qars dəmir yolu xəttinin 504 kilometrlik hissəsi Azərbaycanın ərazisinə düşür. Dəmir yolu xəttinin 263 kilometr Gürcüstandan keçir. Yolu 79 kilometr isə Türkiyə ərazisindədir.

Göründüyü kimi, Azərbaycan hökumətinin rəsmi məlumatlarına əsasən, faktiki olaraq BTQ, yəni Azərbaycan marşrutu “Böyük İpək Yolu” dəhlizinin əsas marşrutlarından biri olmağa iddialıdır.

“Böyük İpək Yolu” qədim və orta əsrlərdə Çindən Orta və Ön Asiya ölkələrinə aparən karvan yoludur. Tarixi ticarət marşrutları Çin, Yaponiya, Hindistan, Monqolustan, İran, Özbəkistan, Tacikistan, Azərbaycan və digər ölkələrdən keçmişdir. Termin olaraq “Böyük İpək Yolu” ilk dəfə 1877-ci ildə alman coğrafiyaşünası Ferdinand fon Rixthofen tərəfindən irəli sürüldü.

Tarixçilərə görə, “Böyük İpək Yolu” Çinin paytaxtından başlayaraq Orta Asiya və İran platosu üzərindən Şərqi Aralıq dənizinə - Suriya və Misirə qədər uzanıb. Bu yol Orta Asiyada bir qol ayrılaraq cənuba - Hinduş dağından Hindistana, Qanq vadisinə qədər gedib çıxırdı. Həmin yol indi də var və Çinlə Hindistan arasında əsas neqliyyat xəttidir.

Bundan başqa, bir yol Çin-Pakistan yolu üzərində Qaraqum səhrasında yol ayrılıb Amu dərya üzərindən Xəzər dənizi sahillərinə və Qaf-

qaz üzərindən cənuba Anadolu və Mesopotamiya yaylasına qədər gedib.

“Böyük İpək Yolu”nun daha bir marşrutu Çin paytaxtından nisbətən şimal istiqamətində Uyğurustan və Monqolustan üzərindən Şərqi Türkiyədən keçərək Xəzərin şimala keçirdi. Bu yol təxmini olaraq indi də istifadə olunur və Çindən Avropaya əsas neqliyyat xətti hesab olunur.

“Böyük İpək Yolu” ideyasını Çin hökuməti hazırda ciddi şəkildə təbliğ edir. Çünki söhbət həm iqtisadi baxımdan Çinin Avropa və Asiya (Qərbi Asiya və Şimali Afrika) istiqamətində ucuz və rəqabətli yük daşımaçılığını sti-

mullaşdırmaq, həm də siyasi, mədəni əlaqələrin inkişaf etdirilməsindən gedir. Çin üçün bu layihənin fərqli variantlarda və bir neçə alternativdə olması arzuolunandır. Bu səbəbdən də Pekin necə deyələr bütün alternativlərə dəstək verir.

Yeri gəlmişkən, Çin hökumətinin irəli sürdüyü “Böyük İpək Yolu”nun xəritəsi 7 fərqli istiqamətdən ibarətdir və bütövlükdə 64 ölkə üzərindən keçir. Hazırda Avropaya yük daşınan əsas marşrut Rusiya üzərindən keçən yoldur. Çünki bu yol nisbətən daha uzun olsa da, daha təhlükəsiz və az ölkədən keçdiyi üçün ən əlverişli yol hesab olunur.

Bundan başqa daha bir perspektivli xətt Orta Asiya üzərindən keçən xətdir. Bu yol Qazaxıstanda şimal və cənuba doğru iki istiqamətə ayrılır. Eyni zamanda Xəzər dənizinə yaxınlaşdıqca bu xəttin Azərbaycan üzərindən keçən və cənuba doğru enib İran üzərindən keçən hissəsi də var. Bundan əlavə, Hindistan üzərindən keçən və dəniz vasitəsilə Afrikaya və Yaxın Şərqi gedən yol da “Böyük İpək Yolu”nun əsas marşrutlarından hesab olunur.

Nəzəri baxımdan Azərbaycanın həyata keçirdiyi layihələr, həm BTQ dəmir yolu xətti, həm də “Şimal-Cənub” Neqliyyat Dəhlizi layihəsi Bö-

yük İpək Yolu layihəsinin mühüm bir hissəsinin Azərbaycan üzərindən keçməsi üçün əlverişli şərait yaradır. Ancaq bunun üçün həm neqliyyat, vergi, gömrük sistemlərinin modernləşməsi, böyük layihə üçün əlverişli vəziyyətə gətirilməsi lazımdır. Və ən mühümü, siyasi baxımdan hazırlıq olmalıdır. Məsələ ondadır ki, “Böyük İpək Yolu” layihəsinin böyük hissəsi məhz Qazaxıstan üzərindən keçir. Əsas yollar məhz Qazaxıstan üzərindən paylanılır.

Belə görünür ki, iqtisadi rentabelliklə yanaşı Qazaxıstan, həmçinin, hazırda “Böyük İpək Yolu” xəttinin əsas tranzit ölkəsi olan Rusiyanın da razılığı lazım olacaq. Ruslar işə hələlik çox narazı görünürlər. Çünki BTQ məhz Rusiyanın payına şərik çıxacaq.

İstənilən halda BTQ layihəsi Böyük İpək Yolunun mühüm bir hissəsi olmağa iddialıdır. Çünki həm Türkiyə üzərindən Avropaya çıxmaq, həm də Yaxın Şərqi və Şimali Afrikaya getmək üçün ən yaxın marşrutlardan biri məhz BTQ xətti üzərindən keçir. Ancaq bu yolun cəlbədicə olması üçün bir sıra amillər yerində olmalıdır. Yolun daha rahat, təhlükəsiz, bürokratik əngəllərin olmaması, eləcə də geri qayıdan konteynerlərin mümkün qədər boş olmaları, yüklə qayıtması kimi faktorlar BTQ və Azərbaycan marşrutunu cəlbədicə etməkdə həlledici rol oynayacaq. Bunun üçün zamana və ciddi siyasi qərarlara ehtiyac var.

□ **Kənan RÖVSƏNOĞLU**

Bu ilin sonuna qədər Azərbaycan hakimiyyətinin siyasi məhbus problemini həll etməyi planlaşdırıldığı barədə xəbərlər yayılıb. Xüsusilə, Avropa Şurası ilə Azərbaycan arasında bu məsələyə görə yaranan gərginliyin aradan qaldırılmasında ölkə iqtidarının maraqlı olduğu, bunun üçün siyasi məhbusları azadlığa buraxmağa qərarlı olduğu iddi edilir.

'Siyasi məhbus problemi' ilin sonunadək həll edilə bilər - iddia

Əslində siyasi fəalları azadlığa buraxılacağı barədə bəzi mesajlar yerli və beynəlxalq səviyyədə verilməkdədir. Son olaraq, Avropa Şurasının Bakı ofisinin rəhbəri, səfir Zoltan Harnyeşin noyabr ayı ərzində Azərbaycanla təmsil etdiyi qurum arasındakı problemlərin aradan qaldırılacağı barədə fikirləri, eləcə də, Əfv Komissiyasının üzvü Mələhət İbrahimqızının prezident tərəfindən hər an əfv sərəncamı imzalana biləcəyi ilə bağlı dedikləri ciddi mətləblərdən xəbər verir.

Bu söhbətlərin fonunda ənənəvi olaraq, REAL sədri İlqar Məmmədovun məsələsi yenə də gündəmədir. Bildiyimiz kimi, onun azad edilməsi üçün Avropa Şurası Nazirlər Komitəsi bu ayın 29-a qədər rəsmi Bakıya vaxt qoyub. Həmin vaxta qədər REAL sədri azad edilməyə, qurumun dekabrın 5-də keçiriləcək iclasında Azərbaycanın Avropa Şurasından çıxarılması məsələsi gündəmə gətirilə bilər. Bütün bunları nəzərə alaraq, İ.Məmmədovun azad edilmə ehtimalları yüksək görünərsə də, hər kəsi bir sual düşündürür.

Əliməmməd Nuriyev: "Səfirin açıqlamaları Avropa Şurası ilə aramızda yaranan narahatçılığı aradan qaldıracaq"

Onunla bağlı bütün məhkəmə prosesləri bitib. Onun forması azad edilə biləcəyi də maraqlıdır. Hüquqi baxımdan vaxtından əvvəl azad etmə, cəzasının həbslə bağlı olmayan cəza ilə əvəzlənməsi və s. Hətta ayrıca əfv sərəncamı da imzalana bilər. Azərbaycan təcrübəsində tək şəxslərlə bağlı belə qərarlar indiyə qədər

Novella Cəfəroğlu: "Siyasi məhbusların məsələsini həll etsək, iki addım qabağa gedəcəyik"

verilib. Məsələn, mərhum prezident Heydər Əliyev dövründə professor Adil Qeybulanov, erməni öldürdüyünə görə Macarıstanda ömürlük həbs cəzası alan və Azərbaycana ekstradisiya olunan zaman əfv edilən ordumuzun zabiti Ramil Səfərovu və son olaraq, işğal edilən Dağlıq Qarabağa qaçmış sərəncamı üçün Belar-

rusdan Azərbaycana ekstradisiya edilən və məhkəmə önünə çıxarılar 3 il cəza alan İsrail vətəndaşı, blogger Aleksandr Lapşinin əfv edilməsi İ.Məmmədovda belə bir şansın qaldığına işarədir.

Əfv Komissiyasının üzvü, hüquqşünas Əliməmməd Nuriyev Avropa Şurası ilə Azərbaycan arasında yaranan müəyyən problemlərdən söz açdı: "Problemin əsas mənbəyi Avropa Şurasının prezidentinin verdiyi məlum bəyanatdan sonra başlayıb. Bu bəyanat Azərbaycan tərəfin məhkəmə qərarlarını icra etməməsi, üzərinə götürdüyü öhdəliklərə əməl etməməsi ilə bağlı idi. Şübhəsiz ki, Avropa Şurası mühüm platformadır. Ölkəmizin burada iştirakı çox əhəmiyyətlidir. Beynəlxalq birliklərin tribunalarında iştirak etməklə Azərbaycan ölkə həqiqətləri və ərazilərimizə olan təcavüz faktını təqdim edir. Dövlətin imicinin beynəlxalq aləmdə möhkəmlənməsi üçün də töhfə verir. Son bir ildə müəyyən problemlər yaşanmaqdadır. Əgər problemlər varsa, hər iki tərəfin üzərinə müəyyən öhdəliklər düşür. Öhdəliklərin yalnız bir tərəfli olduğunu demək doğru

olmazdı. Çox arzu edərdim ki, cənab Zoltan Harnyeşin dediyi kimi problemlər qısa zamanda həll olunsun. Bunu hər kəs istəyir. Avropa Şurasında bəzi hallarda Azərbaycana qarşı subyektiv mövqələrin tutulduğu da görünür. Avropa Şurasının qərarlarının icra edilməməsi ilə bağlı quruma üzv dövlətlərin hər birində müəyyən problemlər var. Burada söhbət 1-2 qərardan deyil, on minlərlə qərardan gedir. Azərbaycanda da belə problemlər var. Bu istiqamətdə addımlar atılır və atılacaq da. Amma öncəliklə ölkəmizə yönəlik qərəzli münasibət aradan qaldırılmalıdır. Bu münasibətin nədən qaynaqlandığını səbəblərini bilirik. Orada erməni lobbisi ciddi şəkildə işləyir. Ermənistan Parlamenti gülləbaran oldu, seçkilərlə insanlar dəhşətli zorakılığa məruz qaldılar, buna qarşı nədənsə susunluq nümayiş etdirildi. Bir sıra hallarda öz siyasi, iqtisadi, maliyyə maraqları Azərbaycanı təmin olunan kimi onlar başqa təzyiqlər vasitələrindən istifadə etmək istəyirlər. Azərbaycan tərəfi insan hüquqları və azadlıqları ilə bağlı atdığı addımları daim gücləndirməyə çalışır. Cəzala-

rın humanistləşdirilməsi ilə bağlı cənab prezidentin verdiyi qərar buna sübutdur. Ümid edirəm ki, səfirin açıqlamaları Avropa Şurası ilə aramızda yaranan narahatçılığı aradan qaldıracaq".

Ə.Nuriyev REAL sədri ilə bağlı deyilənlərə də toxundu: "Hər hansı bir məsələnin şəxsləşdirilməsinin əleyhinəyəm. Azərbaycana təzyiqlə vasiyyətə hər hansı bir qərarı icra etdirmək qeyri-mümkündür. Ölkəmiz müstəqil siyasi aparır, milli maraqlarını daim öndə tutur. Heç bir təzyiqlə olmadan Azərbaycan hökuməti qərar qəbul edə bilər. Dövlətin əsas vəzifəsi vətəndaşa xidmət etməkdir. Cənab prezidentin hakimiyyətə münasibətinin necə olmasından asılı olmayaraq, hər kəsin prezidentidir".

Hüquq müdafiəçisi Novella Cəfəroğlu hesab edir ki, Qərbə inteqrasiya etmək istəyirikse, bu problemləri aradan qaldırmaq lazımdır: "Azərbaycanda olan siyasi məhbusların sayının nə qədər olmasından asılı olmayaraq, onların heç bir önəmi yoxdur. Bu problemdən birdəfəlik qurtulmalıyıq. O zaman Avropa Şurasında bir çox məsələləri qaldıra bilərik. Bu gün Avropa Şurasının xahişlərini yerinə yetirərsək, daha çox qazana bilərik. Məhbus problemi ilə baxımızı qatmıyıq. Əgər siyasi məhbusların məsələsini həll etsək, iki addım qabağa gedəcəyik. İlqar Məmmədovla bağlı tək əfv sərəncamının verilməsi ola bilər. Amma mən istərdim ki, siyasi məhbusların hamısını birlikdə buraxsınlar".

□ Cavanşir ABBASLI

Azərbaycana borclu olan ölkələr...

Ekspert: "Məlumatlar tam açıqlanmışdır"

Azərbaycanın xarici dövlət borcu barədə məlumatlar müntəzəm olaraq Maliyyə Nazirliyi tərəfindən açıqlanır. Nazirliyin son məlumatına görə, cari ilin 1 iyul tarixinə Azərbaycan Respublikasının xarici dövlət borcu 7 milyard 172,6 milyon ABŞ dolları (12 milyard 208,5 milyon manat), xarici dövlət borcunun Ümumi Daxili Məhsulə (ÜDM) olan nisbəti isə 18,9 faiz təşkil edib.

Bu, bizim borcumuz - yeni verəcəyimiz məbləğdir. Bəs bizə borclu olanlar varmı? Varsa, kimlər və nə qədər bizdən borc alıb? Suallara cavab tapmaq üçün Maliyyə Nazirliyinin saytına baş vuruq, lakin axtardığımız məlumatı tapa bilmədik. Buna görə də qurumun mətbuat xidmətinə sorğu göndərdik, amma 2 gün ərzində cavab almaq mümkün olmadı.

Buna görə də yalnız ölkə və xarici mətbuatda gedən məlumatlara əsasən indiyədək Azərbaycandan Belarus, Gürcüstan, İran, Monteneqro, Serbiya kimi ölkələrin borc aldığını söyləmək olar. Bunlardan 2010-cu ildə Belarusa verilən 200 milyon dolların cəmi 12 təqvim günü müddətinə verildiyi deyilirdi. Onun qaytarılıb-qaytarılmaması barədə rəsmi məlumat açıqlanmayıb.

2011-ci ildə isə Azərbaycan Maliyyə Nazirliyi Belarusun "Belaruskaly" ASC-sinə 300 milyon dollar kredit ayırıb. Bu kreditə görə Belarus dövlətindən zəmanət alınıb. Kreditin şərtləri açıqlanmayıb.

2012-ci ildə isə Azərbaycan Serbiyaya yol tikintisi üçün 300 milyon avro kredit verib. Kredit illik 4 faizlə, 15 illiyə ayrılıb. 2016-cı ilədək kredit faizləri olaraq Azərbaycanın 40 milyon avro gəlir götürdüyü bildirilir. Həmin il isə kredit vəsaitlərindən istifadə müddəti 2 il də artırılıb.

Bundan başqa, 2016-cı ildə Azərbaycan Monteneqro hökumətinə də kredit verib. Vəsaitin Veriqə boğazı üzərindən körpünün tikintisinə sərf olunacağı nəzərdə tutulurdu. Kreditin məbləği 175 milyon avro, müddəti isə 15 il təşkil edir.

Qubad İbadoğlu

Azərbaycandan Venesuela da borc istəyib. 2016-cı ildə bu ölkənin prezidenti Maduro gözlənilmədən Azərbaycana səfər etmişdi. O zaman məlum oldu ki, səfərdə məqsəd Azərbaycandan 500 milyon dollar borc almaq imiş. Lakin Azərbaycanın dərin iqtisadi tənəzzülə olan, 120 milyard dollar borcun altında inləyən bu ölkəyə kredit verib-vermədiyini açıqlanmışdır.

Maraqlıdır ki, Hesablama Palatasının dediyinə görə, əvvəlki illərdən fərqli olaraq Azərbaycanın 2018-ci il dövlət büdcəsində xarici dövlətlərə kreditlərin verilməsi ilə bağlı vəsait proqnozlaşdırılmayıb. Bu səbəbdən də növbəti ilin büdcə layihəsində ilk dəfə olaraq iqtisadi təsnifat üzrə maliyyə aktivləri üzrə əməliyyatların maliyyələşdirilməsinə vəsait nəzərdə tutulmayıb.

İqtisadçı-alim, ADR Hərəkatının rəhbəri Qubad İbadoğlu bildirir ki, xaricə verilən borclarla bağlı bir mənbə dövlət büdcəsidir: "Xarici dövlətlərə verilmiş borclarla bağlı məlumatlar dövlət büdcəsində "Digər gəlirlər" bölməsində "Xarici hökumətdən alınan faizlər" altbölməsində açıqlanır. 2017-ci ildə bu altbölmə üzrə dövlət büdcəsinə 50 milyon 815 min manat vəsaitin daxil olacağı proqnozlaşdırılıb. Növbəti il üçün isə bu mənbədən 68 milyon 529 min manat daxilolma nəzərdə tutulur. Bu isə o deməkdir ki, xarici dövlətlərə verilən borclardan gəlirlərimiz artır. Lakin təəssüflər olsun ki, Maliyyə Nazirliyi xarici borclarla bağlı açıqlamalarında yalnız Azərbaycanın xarici dövlət borcu barəsində ümumi rəqəmləri ictimailəşdirir. Azərbaycanın hansı dövlətlərə və nə qədər borc verməsinə dair statistika isə əlçatan deyil. Güman edirəm ki, növbəti ilin büdcəsində də bu altbölmə üzrə gəlirlər nəzərdə tutulur. Bu mə-

lumatlar büdcə barədə açıqlanan ümumi məlumatlara daxil edilmir. Güman edirəm ki, Milli Məclis üzvlərinin əksəriyyəti də bu məlumatları görmür, çünki büdcə ilə bağlı izahatlarda bu məsələyə ümumiyyətlə, toxunulmur."

Ekspertin sözlərinə görə, borclarla bağlı məlumatlar əlçatan olmadığına görə də onları səmərəlilik baxımından qiymətləndirmək mümkün deyil: "Hansı ölkələrə borc verildiyinə dair ancaq mətbuatdan məlumat almaq olur. Yalnız Gürcüstanın verilən kreditlər barədə bir qədər ətraflı məlumat rast gəlmək olur. Məndə olan məlumata görə, Azərbaycan bir sıra Balkan ölkələrinə də borc verib. Monteneqro, Serbiya, eyni zamanda Belarus və İran da Azərbaycandan kredit alan ölkələrdir. İrana kreditlərin dəmiryol tikintisi üçün və 500 milyon dollar həcmində ayrıldığı deyilir, lakin şərtlər və müddət açıqlanmışdır. Yenə də təəssüflər olsun ki, nə xaricə verilən kreditlərin ümumi və ya ölkələr üzrə məbləği, nə də şərtləri açıqlanmış deyil onları səmərəliliyini qiymətləndirmək mümkün deyil. Hesab edirəm ki, ölkənin təbii sərvətlərindən əldə edilən gəlirlərdən verilən borclar, eyni zamanda dövlət büdcəsinin gəlirləri ilə bağlı şəffaflıq artırılmalıdır. Yalnız bu halda həmin gəlirlərin şəffaf və hesabatlı xərclənməsinə nail olmaq mümkündür."

□ DÜNYA

Əsgər, gizir və zabitlərinin sayı 1 milyona çatan Rusiya ordusu ilə bağlı prezident Vladimir Putinin son açıqlaması müqaviləli ordu ilə bağlı mövzunu yenidən aktuallaşdırıb. Rusiya prezidenti Putin bildirib ki, hələlik ölkənin büdcəsi müqaviləli orduya keçidə imkan vermir. Amma onun fikrincə, hakimiyyət yaxın gələcəkdə bu ideyanı reallaşdırmaq niyyətindədir. Rusiya mətbuatı isə V.Putinin bu fikirlərini prezident seçkiləri üçün program xarakterli mövqe kimi şərh ediblər.

giltərə, Almaniya, İspaniya, İrlandiya, Hollandiya, Belçika, Çexiya Respublikası, Macarıstan, Slovakiya, Sloveniya və s. dövlətlərdə məcburi əsgərlik yoxdur. Bu ölkələrdə könnüllü əsgərlik sistemi tətbiq olunur və vicdani imtina haqqı tanınır. Vaxtaşırı Azərbaycanda da peşəkar ordunun yaradılmasının vacibliyindən bəhs olunsa da, müharibə şəraitində olmağımız səbəbindən bu, real sayılmayıb.

Deputat, Milli Məclisin Təhlükəsizlik, müdafiə və korrupsiyaya qarşı mübarizə

minlərlə xüsusi layihələrdə və treninqlərdə iştiraka şərait yarandı. Bununla belə, çağırış sistemindən tamam imtina edərək, kontrakt ordusuna keçid etməyə baxış haqqı olaraq dövlətin siyasi rəhbərliyi tərəfindən təcridi prosesə çevrildi. Bildiyiniz kimi, yeni müdafiə naziri Zakir Həsənovun rəhbərliyə gəlişindən sonra silahlı qüvvələrdə xidmət etmək istəyən vətəndaşların yolu açıldı və onlarda konkret sahələrə işə qəbul olunurlar. "Müddətdən artıq xidmət" siyasəti məhz o məqsədlə yaradıldı.

bir neçə ildən sonra heyət sınaqlarına tab gətirmir, yeni istəklərə düşərək hərbi hissələri tərk edirlər".

Deputat hesab edir ki, ölkəmizdə çağırış sisteminin imtina olunmasını Qarabağ münaqişəsinə bağlamaq da yanlış olardı: "Çünki eyni ərazi təhdidləri qarşısında olan Gürcüstanda müqaviləli sistemə keçid öten il elan olundu. Bəli, naziri buna görə avantürizmdə və eksperimentdə qınayanlar da tapıldı. Onsuz da gürcü ordusunun şəxsi heyəti tərkibində

Lotu və "qoca"

Silvio

Samir SARI

Düzü, xalqımızın bəmərə övladları öllərinin siqaretini və xəmiri ilə kütləvi şəkildə bu məsələyə müdaxilə edib, söhbətin çürüyünü çıxarmasaydılar, fikrim vardı ki, bu gün "Fədayenin "qocası", "Qoca"nın fədaisi" başlıqlı lirik-sentimental, bir az da psixoloji-kriminal janrdə bir yazı yazım.

Yaxşı yazı olacaqdı, insan qəlbini dərin guşələrində çirpən incə tellərdən, iztirabı ahənürbə kimi çəkn sevgi dolu üreyin sızlamalarından-filandan yazacaqdım. Amma qoymadılar, o qədər çox adam bu mövzuda elə bəmərə şeylər yazdılar ki, söhbət absurda getdi. Ara yerdə gül kimi yazı başlığı zay oldu.

Amma qısa şəkildə deyim ki, həmin yazmadığım yazının əsas zərbəçi fikri belə olacaqdı: bu şoqerib elə şeydir ki, sevn könnüllər üçün hərdən gerçəkden yaşın fərqi olmur, çox zaman sinif, kasta, zümre tanımır, seven partnyorlar arasında kəndli-şəhəri fərqi puç olur.

Yoxsa bəzi rusdilli dostlar hesab edir ki, rusca yaxşı danışa bilməyən adamların sevgisi əsl sevgi deyil, eləcə, kortəbii şəkildə cütləşməkdir. Gerçəkden belə düşünən və bunu dilə gətirən adamlar tanıyıram. Onlara görə, elitər, pullu adamların sevgisi daha incə, cazibədar, həzin, məsum, saf olur. Niyə belə fikirləşirlər, bilmirəm. Belələri hesab edir ki, bir tanınmış müğənni bir canını bu qədər ürekdən və təmənasız sevn bilməzdi.

Xüləs, lirik-sentimental, kriminal-romantik söhbət bitdi, gələk siyasi-kriminal mövzumuzda.

İtaliyanın keçmiş baş naziri Silvio Berlusconi tanıyırsınız yəqin. Tanış gəlmədisə, qısaca tanışlıq verim: "Milan", mafiya, hovuz qırağında ziyafət, gənc eskort qızlar, ağıza yumruq, süpürgə...

Yenə qaranlıq qaldısa, söhbəti bir az da açaq. İtaliyanın keçmiş baş naziri, eyni zamanda "Milan" futbol klubunun sahibi olan, mafiozluğu ilə tanınan, hovuz qırağında təşkil etdiyi eys-işrət məclisinə həddi büluğa çatmamış qızlar dəvət edən, bir dəfə camaatın içinə qatılarda qəfildən ağzının üstündən babat bir yumruq zərbəsi alan, axırda məhkəmənin qərarı ilə barəsində cəza kəsilərək ictimai işlərə cəlb edilən və küçə süpürməyə vadar olan Silvio Berlusconi'nin başı yenə cəncəldədir.

Onun üzünə dururlar ki, uzun illər öncə hakimiyyətə gəlmək üçün ölkədə silsilə terror aktı törədilməsini sifariş verib, mafiozlar onun sifarişini yerinə yetirib, nəticədə o vaxtkı iqtidar seçkilərdə az səs alıb, Berlusconi özü isə qələbə qazanaraq hakimiyyətə gəlib.

İndi 80 yaşlı qocanı çək-çevirə salıblar, istəyirlər tutub qoysunlar içəri. Bunun əsas səbəbi də odur ki, qoca və lotu Silvio dinc durmur, yenə hakimiyyətə gəlmək istəyir, gənc italyanlar da deyirlər ki, ey xəstə Qasım, günü keçmiş qocasan, fas-farağət otur yerində, yoxsa çox işlərini açib qoyarıq ortaya, ahıl vaxtında düşərsən türmələrə.

Onu da qeyd edəlim ki, Berlusconi'nin mafiozluğu İtaliyada və eləcə də dünyada heç kəsə sirr deyil. Hələ o baş nazir olanda da hamı bilirdi ki, ağsaqqal həm mafiozdur, həm tərbiyəsizdir, həm də şoqəzdür. Adam hər gün nəse bir qalmaqal yaradırdı. Bir dəfə Allah qoymasa, guya italyan qızlarına kompliment demək istəmişdi, tribunadan bildirmişdi ki, bizim italyan qızları çox gözəldirlər, ona görə də onları zorlamaq əldə deyil. Bu sözün üstündə italyan qadınlar onu bi-abır-dəsgah elədilər, söhbət ana-bacı söyüşünə qədər getdi.

Ancaq Berlusconi nə qədər mafioz olsa da, sələfi Cilio Andreotti qədər mafioz olmayıb. O zalım oğlu mafiyanın əliylə jurnalist öldürmüşdü. İtaliya mediası günlərlə, aylarla, hətta illərlə bu mövzuda yazdı və hələ də yazır.

(Yeri gəlmişkən, kriminal xəbərlərin ölkənin ictimai-siyasi gündəmində baş yerdə olmasından çox da qorxmaq lazım deyil. Ona qalsa, İtaliyanın, Meksikanın, Kolumbiyanın, eləcə də bir çox başqa ölkələrin səhəri kriminal xəbərə başlayır, günü kriminala başa çatır. Qorxulusu odur ki, ölkədə kriminogen durum nəzarətdən çıxsa və bu barədə yazmaq mümkün olmaya).

Beləcə, lotu və "qoca" Silvionu sinninin bu vədəsində "zon"a göndərmək istəyirlər. Elə bir şey olsa, ağsaqqalın işi ağır olacaq. Nə türmədən qaçası vaxtıdır, nə də indən belə kimsə onun üçün "sənin uğruna ölürəm" serenadası oxuyacaq.

Azərbaycan müqaviləli ordu sisteminə keçə bilərmə...

Zahid Oruc: "Düzdür, bahalı layihədir, amma dünyada qabaqcıl təcrübə budur"

Düzdür, hələ bir neçə il əvvəl şimal qonşumuzun dünyada sınaqdan keçmiş müqaviləli ordu sistemə keçəcəyi barədə xəbərlər dolaşırdı, ancaq görünür iqtisadi sanksiyalar Rusiyaya kifayət qədər bahalı orduya keçiddən imtinaya vadar edib. Xatırladaq ki, Rusiyada əsgərlik müddəti 12 aya endirilib. Üstəlik, ordu əlavə olaraq 2 milyon nəfərlik ehtiyat qüvvəyə malikdir. Amma sovet sisteminin qalıqlarından hələ ki, qurtula bilməyən ordunu Qərb standartlarına uyğun olaraq tam müqaviləli sistemə keçirməyin necə çətin olduğunu Rusiyada da yaxşı anlaşırlar. Ona görə də hələlik müqaviləli xidmət edənlərin sayı tam ordunu əhatə etmir. Xüsusilə də son illərdə Rusiya ordusunda ürekaçən vəziyyətin olmadığını vaxtaşırı Ermənistandakı hərbi bazada baş verən hadisələr də təsdiqləyir.

Ümumi daxili məhsulu təkcə keçən il 41% azalan Rusiyanın iqtisadiyyatdakı problemləri hərbi xərclərin həcminə də təsir göstərib. Xatırladaq ki, 2015-ci ilin əvvəlində Rusiyanın hərbi büdcəsi 33% artırılmışdı. Lakin ilin sonuna kimi ayınlan vəsaitin bir hissəsi geri qaytarıldı və hərbi büdcənin artırılması 25% təşkil etdi. 2016-cı ildə isə hərbi büdcə yalnız 1% artırıldı. Ancaq yenə də hərbi büdcəsinin böyüklüyünə görə Rusiya dünyada dördüncü yerdədir. Təkcə 2015-ci ildə Moskva öz ordusu üçün 54 milyard dollar xərcləyib. Ancaq 2011-ci ildə Rusiyanın hərbi büdcəsinin 72 milyard dollar olduğunu nəzərə alsaq, geriləmə göz önündədir. Deməli, müqaviləli orduya keçid də üfəqdə işartı kimi bir şeydir.

Hazırda dünyanın 103 ölkəsində məcburi əsgərlik tətbiq edilmir. Fransa, İtaliya, İn-

komitəsinin üzvü Zahid Oruc "Yeni Müsavat"a dedi ki, Azərbaycanda ordu quruculuğunun tamamilə NATO standartlarına keçirilməsi mövzusu hər zaman ölkə gündəliyinin ön yerində olub: "Çünki atəşkəsdən sonra sovet sistemindən miras qalan hərbi təhsil-təlim və çağırış qaydalarının, silahlı qüvvələrinin malik olduğu texnika və texnologiyaya dair tələblərin müasir dünyanın təhlükələrinə adekvat cavab vermədiyini hər kəs yaxşı başa düşürdü. Döyüş hazırlığı yüksək olan və qısa müddətdə komplektləşərək, xarici müdaxilələrə cavab verməyi bacaran modern orduya malik olmaq üçün müxtəlif təcrübələr mövcuddur. Lakin əhali sayı, demoqrafik vəziyyəti, ölkəsinin yerləşdiyi coğrafiyada mövcud olan risklərin xarakteri və dövlətlərin regional-beynəlxalq miqyaslı ambisiyalarından asılı olaraq, biz əsasən müqaviləli ordu modelinə üstünlük verildiyinin şahidiyik. Hər halda, ABŞ kimi 600 milyardlıq hərbi xərclərə malik olan və global hegemonluğunu silah gücünə təmin edən ölkə min kilometrə uzaqlıqda yerləşən Əfqanıstana və ya İraqa məhz qarşılıqlı öhdəlikləri birgə razılaşdırılmış güclü döyüşçüləri ilə daxil olub. Şimali Avroatlantik Alyansın digər üzvləri də vahid standartlar tətbiq edərək, dünyada yeganə güclü hərbi ittifaqın içərisində öz təhlükəsizliklərini təmin edirlər".

Z.Oruc bildirdi ki, Azərbaycan alternativ hərbi xidmət siyasətini 15 ildən artıqdır ki, tətbiq edir: "Sülh Naminə Tərəfdaşlıq" planına qoşulandan sonra rəsmi Bakı tərəfindən bir sıra hərbi qanun və qaydalar dəyişdirildi, Belçikanın hərbi mənzil qərargahı ilə yaxın əməkdaşlıq sayəsində

Onların orduda xüsusi çəkisi hələ çox olmasa da tendensiyanın gələcəkdə tamamilə kontrakt ordusuna keçiləcəyini göstərir. Doğrudur, müharibə şəraitində hər bir azərbaycanlı oğlunun Vətən qarşısında mükəlləfiyyətini yerinə yetirməsinə olan baxışlar cəmiyyətə olan baxışlar cəmiyyətdə üstünlük təşkil edir. Amma hamı yaxşı başa düşür ki, 1 il və 1,5 il xidmət edən əsgərin təmsalında arzuolunan peşəkarlığı əldə etmək çətinidir". Z.Oruc bildirdi ki, keçmiş sovet ölkələrindən Rusiyada silahlı qüvvələrin tərkibində müqavilə qaydasında çalışanların sayı 50 faizə çatıb: "Siz rəsmi hökumət orqanlarının internet resurslarına daxil olaraq, hansı qoşun növü və ya ixtisas sahəsində xidmətə daxil olmağı, onun sosial təminatı və digər şərtləri ilə asanlıqla tanış ola bilərsiniz. Bununla belə, Kremldə belə hesab edirlər ki, vətəndaşlarla bağlanan müqavilələrin bir çoxu müxtəlif səbəblərdən pozulur. Çünki ömrünü çox çətin və şərəfli bir peşəyə həsr etmək istəyənlər

çağırışçılar 20 faizi keçmirdi. Azərbaycan əhalisinin sayı son on ildə artan xətt üzrə gedir. Biz ölən millətlər sırasında deyilik. Ona görə də çağırışçıların fəvqəladə hallar, daxili qoşunlar və ordu idman klublarında xidmət keçmələri qərarını verərək, gələcəkdə tamamilə müqaviləli sistemə keçilməsini arzu edirəm. Yeri gəlmişkən, Baltikyanı ölkələrin hamısında dediyimiz struktura çoxdan keçilib. Qərblə siyasi-iqtisadi əlaqələri güclü olan rəsmi Bakı üçün hərbi islahatların belə gedişi ölkəmizə Avropada tətbiq olan bir sıra hərbi qadağaları və silah satışını gerçəkləşdirməyə imkan verər, müxtəfiqlərin sayını artırardı. Doğrudur, kontrakt ordusu bahalı layihədir. Çünki yüksək ödənişlərdən kənarında professional çalışmaz. Lakin xərclərin bir hissəsini alternativ xidmət və bədəlli qulluq keçənlər ödəyəcəkdir. Hər halda, dünyada qabaqcıl təcrübə budur".

□ E.PAŞASOY

Qocanı düşünən hakimiyət

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

(başlığı belə qoydum ki, camaat yazını oxusun)

Deyir gələn ildən zəhmətkeşlərimizin pensiyası artacaq, orta hesabla 216 manat olacaqdır. Bu isə necə deyirlər, müvafiq dövrə nisbətən... Əşsi, başını buraxaq bu zəhləmetmiş iqtisadçı dilinin... Sözləşli, mən "çoxdanmı" illərdə bir iqtisadiyyat qəzetində işləyirdim, orada az qala hər gün baş redaktorla davamız çıxırdı. O deyirdi cari yazmalıyıq, mən deyirdim indiki. O deyirdi müvafiq yaxşıdı, mən deyirdim uyğun. Müvəffəqiyyət sözünü uğurla əvəz etməkdən yorulmuşdum. Deyirdi guya bunlar xüsusi iqtisadi dildir. Mən isə deyirdim terminlər olsa keçərəm, ancaq bunlar dilimizi zibilləməkdir. Bunu NK yanında dil komissiyası üçün yazıram. Qoy bilsinlər ana dilimiz uğrunda mücadilənin tarixi qədimdir, bəlkə imkanları olanda mənə "Birinci dərəcəli El Dili medalı" verdilər.

Uzun sözün qıssası, gələn il pensiyaçıların bu ilə nisbətən 7 manat 60 qəpik çox pul alacağı gözlənilir. Dəhşətdir. Dövlətimizə minnətdarlıq. Ayrıca olaraq Kəlbəcər rayon qaçqınları, Ağdaş rayon yetimləri, Füzuli rayon köçkünləri, Səbəyel rayon uşaqları, İsmayilli rayon yanğınları, Salyan rayon quşqunları (düzü heç bilmirəm quşqun nədir, qafiyə üçün yazdım, üzrlü sayın əgər pis sözdürsə) adından administrasiyaya təşəkkür məktubları, teleqramlar göndəririk. Axı bunun üçün indiki vaxtda dövlət büdcəsində imkan tapmaq çox çətin olmuşdur. Biz bunu yaxşı anlarıyıq. Bu dəqiqə Cocuq Mərcañlı regionunda abadlıq işləri, AYB üçün jurnal çapı, jurnalistlər üçün təzə bina, rəssamlar üçün boya, muzikantlar üçün vorzakon, vorzakonlar üçün təzə reşotka və sairə alınması hamısı yetim dövlət büdcəmizin boynundadır. Bu momentdə isə sən götürüb pensiyaçıya 7 manat 60 qəpik artıq pul verəcəksən və onun pensiyası (bizdə bu söz dil komissiyasının qərarına əsasən artıq belə yazılır, çünki zəhmətkeşlərə indiki inflyasiya və devalvasiya vaxtında 200 manat pensiya verib get bununla bir ay yaşa demək elə ona pensiya göstərməkdir) 216 manata çatacaqdır.

7 manat 60 qəpiklik artımla 2018-ci ildə pensiyaçıların qarşısında geniş üföqlər açılacaqdır. Böyük puldur. 12 ay ərzində yığsan 91 manat 20 qəpik edir. Əgər məhəllədə yaşayan 100 ağısaqqal bu artımı toplasalar özlərinə təzə bir maşın da alıb növbəylə sürə bilərlər. Bakının Binəqədi rayonundakı pensiyaçılar sözü bir yerə qoyub atışa bilsələr həтта peyk uçurmaq mümkündür.

Yaxud, 7 manat 60 qəpik yarım kilodan çox təzə dana eti, o cümlədən yarım kilo Zelandiya yağı edir. 7 manatı xərcləyib 60 qəpiyini saxlasan bu vəsaitlə 3 dəfə (!!! - Z.H.) metroya minib "Memar Əcəmi"dən "Qara Qarayev"ə, "İçərişəhər" stansiyasından isə "Əhmədli" stansiyasına getmək mümkündür. Fantastikadır. Hansı dövlətdə yaşlı insanlara dövlət bu cür qayğı ilə yanaşır? Suriyada, Raqqa şəhərində heç metro yoxdur. Kürdüstan və Kataloniyanın müstəqilliyini də bir adam tanımadı. Belə şeylərə baxanda biz çox əmin-amanlıq şəraitində yaşayırıq, buna görə ispalkomun sədri Tahir Kərimliyə təşəkkür edirik.

Doğrudur, son illər pensiya yaşı qaldırılıb 95 il olmuşdur və bizdə hər adam pensiyaya çıxıb onu xırmır-xırmır yemək imkanına malik deyildir. Ancaq bu kimin günahıdır? Hər kəs yüz il yaşaması, günah onun özündədir - şair yazıb, mən demirəm ki. Səninləyəm yatmış palçıq vulkanı, səninləyəm, qalx ayağa-zad... Nəse, temanı qarışdırmayaq. Əgər dövlət səni fikirləşib büdcənin gələn ilki kisəsinə 7 manat artıq qoyursa, sən də əvəzini verməlisən. Çalışıb o vaxta sağ çıxmalsan. Nə qalib, cəmi 2 ay sonra 2018 girir. Yaşa, 7 manat 60 qəpiklik artım da sənin olsun.

Altmış qəpiyə şirniqüş alıb nəvələrə vermək də olar. Qoy sorub dövlət babaya minnətdarlıq etsinlər, məktəbdə yaxşı şeirlər əzbərləsinlər:

**Çalışırıq, vuruşuruq,
Lenin baba yolunda.**

Əlbəttə, mətnə də yüngülvari dəyişiklik vardır...

Bu günlər işğalçı Ermənistan üçün bir-birinin ardınca bəd xəbərlər gəlməkdədir. Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstan rəhbərlərinin Bakıdakı zirvə görüşü və bu görüş çərçivəsində Ermənistanın nəqliyyat blokadasını gücləndirəcək Bakı-Tiflis-Qars (BTQ) dəmiryolunun açılışı oldu. Ardınca isə Rusiya, İran və Azərbaycan prezidentlərinin Tehran sammiti və təcavüzkar ölkənin təcridini bir az da ağırlaşdıracaq "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizi ilə bağlı üçlü formatda aparılan uğurlu müzakirələr, nəhayət, ermənilərin sevinib dəstək verdikləri Kataloniya məsələsində separatçıların total uğursuzluğu, 8 nəfərin həbsi ilə Avropada separatçı hərəkata vurulan zərbə və ölkələrin ərazi bütövlüyünə dəstək faktı bu qəbildəndir.

Öz işğalçılıq siyasətini getdikcə daha acı nəticələrini gören düşmən ölkə əslində heç vaxt olmadığı qədər çıxılmaz durumdadır. Hərçənd, Ermənistanın rəsmi şəxsləri bunu etiraf etməyə özlərində cəsarət tapa bilmirlər. Buna cəhd də göstərmirlər. Çünki o halda bədbəxt erməni xalqı onlardan soruşa bilər ki, bəs, 30 illik "miatsum" hərəkatı, Qarabağla bağlı verdiyiniz vədlər necə oldu, əgər sonucda aqibətimiz izolyasiya, kütləvi köç, davam edən gənc əsgər ölümləri olacaqdısa?

Xüsusən də "Dəmir İpək Yolu" adlanan BTQ xəttinin işə salınması, belə görünür, təcavüzkar ölkənin rəhbərliyini bərk məyus edib. Yoxsa ki, erməni rəsmilərinin dilindən, həm də tipik erməni heyasızlığı ilə ən absurd açıqlamalar səslənəməzdi.

Məsələn, Ermənistan parlamentinin vitse-spikeri Eduard Şarmazanov BTQ ilə bağlı yaşanan partiyalı gizlətmək üçün bildirib ki, "əgər Azərbaycan Ermənistanına Bakı-Tiflis-Qars dəmiryoluna qoşulmasını istəyirsə, o zaman Qarabağın "müstəqilliyini" (dırnaq bizimdir - red.) tanımalıdır".

Beləcə, xarici işlər naziri Elmar Məmmədovun Ermənistanın BTQ-yə yalnız Azərbaycan torpaqlarını işğaldan azad etdikdən sonra qoşula biləcəyi ilə bağlı açıqlamasına cavab verən Şarmazanov erməni xislətini bir daha ortaya qoyub (Axar.az).

Günlərdir BTQ-ni müzakirə edən və bu beynəlxalq layihədən kənar qalmanın İrəvan üçün böyük fəlakət vərd etdiyini bildiren erməni politoloqlarının, o cümlədən baş nazir K.Karapetyanın BTQ-dən erməni biznesmenlərin də istifadə edə biləcəyi haqda "təsəlli-verici" açıqlamasına rəğmən, Şarmazanov üstəlik, ərazisi işğal altında olan Azərbaycana qarşı növbəti torpaq iddiası səsləndirib.

Ermənistandan BTQ təhdidi: İrəvan panikada

Rus tətiiyində erməni barmacağı - Bakıya qarşı yeni hədə

Düşmən blokadadan çıxış yolu əvəzinə, qıssas yolu axtarır; izolyasiyası güclənən işğalçı ölkənin rəsmilərinin absurd bəyanatlarının arxasında daha nələr var?..

O, Azərbaycandan Göygöl rayonunun Qarabulaq və Çaykənd kəndlərini, həmçinin, Goranboyun Aşağı Ağcakənd qəsəbəsini geri "istəyib": "Ermənistan Azərbaycanın regional layihələrini qoşulmağı arzu etmir. Bizim arzumuz regionda sülh və stabillikdir".

Bu yerdə "Pişiyin ağızi ota çatmayanda..." məsələ yada düşür. Guya işğalçı ölkənin BTQ-yə qoşulması İrəvandan çox Bakıya lazım imiş. Halbuki hələ 10 il qabaq işğalçı ölkədən yan keçəcək bu yolun inşası başlayanda ermənilər Avropadakı və ABŞ-dakı bütün lobbı qurumlarını ayağa qaldıraraq, onun tikintisini əngəlləsinlər.

Müəyyən qədər istəklərinə nail də oldular. Avropa Birliyi layihəyə kredit ayırmaqdan imtina etdi. ABŞ Konqresi də Ermənistanın mövqeyini ifadə edən mövqe ortaya qoydu. Nəticədə Azərbaycan sərmayənin mühüm hissəsini öz üzərinə götürsə də, yolun inşası ləngidi.

O da faktıdır ki, BTQ-in Cavaxetiya (Gürcüstan) hissəsinin tikintisinə orada yaşayan etnik ermənilər sonadək mane olublar - öz torpaqlarını dəmiryolunun inşa-

sı verməkdən imtina etməklə. Buna Cavax separatçısı (daha dəqiqi, erməni separatçıların Gürcüstandakı nümayəndəsi) Vaaqn Çaxalyanın BTQ ilə bağlı söylədikləri də şübhə yeri qoymur (haqqin.az). Belə ki, bu zat vaxtilə dəmiryolunun tikintisinə heqiqətən bu cür əngəllər yaratdıqlarını etiraf edib və bir az da Azərbaycanı hədələyərək deyib: "Heç kim erməni mallarının BTQ ilə daşınmasını qadağan edə bilməz".

Beləcə, erməni bir yandan, Şarmazanov timsalında bizə BTQ ilə bağlı minnət qoyur, digər yandan isə Çaxalyanın dili ilə Azərbaycana hədə-qorxu gəlir. Bu da hamısı deyil, başqa ecaib və təhdiddici yanaşma da var. Söhbət BTQ-nin Bakı-Tiflis-Ceyhan (BTC) dəmiryolu kimi hədəf alınmasından gedir.

Bu barədə artıq İrəvanda açıq hədələr səslənəməkdədir. Belə ki, erməni nəşri "Lragir" yaxın günlərdə Rusiya ilə imzalanmış kredit çərçivəsində yeni silahların alınacağını anons edərək, ardınca bunu həm də BTQ-nin hədəf alınacağına açıq işarəsi sayıb. Sitat: "Ermənistan regionda yeni status-kvonun müəllifi olaraq, vaxtaşırı özünün kome-

dant funksiyasını xatırlatmalıdır".

Yeni regional neft-qaz kəmərlərini və nəqliyyat dəhlizlərini hədəfə alıb bölgəni qarışdırmaq nəzərdə tutulur. Əslində bu da təzə məsələ deyil. Bənzər hədlər indiyədək başqa transmilli layihələrə qarşı da olub.

Şübhəsiz ki, xain qonşularımızı ruhlandıran həm də Rusiyanın dəstəyidir. Nümunə kimi, Rusiya Dövlət Dumasının ermənipərəst deputatı, MDB İnstitutunun direktoru Konstantin Zatulinin BTQ haqda söylədiklərini qeyd etmək olar. Zatulini Ermənistan və Rusiyadan yan keçən BTQ-ni nəinki Ermənistan, eləcə də Rusiyaya təhdid saydığını, BTQ-ni Bakı-Tiflis-Ceyhan xəttinin başqa bir davamı hesab etdiyini demişdi.

Ancaq yaxşı ki, Rusiya tək Zatulindən ibarət deyil. O Rusiya ki, indi öz maraqları naminə Azərbaycanla "Şimal-Cənub" orta nəqliyyat projesi içindədir - forpost Ermənistanın maraqlarına zidd olaraq. Fəqət, Kremlin çoxbaşı siyasətini, ermənilərin isə Moskvanın əlində 200 ildir maşa rolu oynamasını da yaddan çıxarmaq olmaz.

□ Siyasət şöbəsi

"Azərbaycan Rusiya üçün faydalı tərəfdaş olarsa, Moskva İrəvanı Qarabağ məsələsində dəstəkləməyəcək. Əgər bu, baş versə, təbii ki, ermənilər öz işğalçı siyasətindən dönməli olacaqlar". Səbiq xarici işlər naziri Tofiq Zulfüqarov bu fikirlər Axar.az-a Ermənistanında Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu layihəsi ilə bağlı səsələnən fikirlərə münasibət bildirərkən deyib. Onun sözlərinə görə, Azərbaycanın iştirakı ilə reallaşan layihələrin Qarabağ məsələsinə birbaşa bağlılığı var.

düşmən ölkə BTQ-yə qoşulmaq üçün manevrlərə başlayıb. Ancaq rəsmi Bakının mövqeyi bəllidir. Azərbaycanın xarici İşlər naziri Elmar Məmmədov Ermənistanın Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllindən sonra Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolundan istifadə edə biləcəyini söyləyib.

"Görünür, Karapetyan ölkəsinin düşdüyü vəziyyəti daha yaxşı dərk edir, yaxud baş nazir postunda qalmaq üçün reallığı anlayaraq region dövlətlərinə öz mesajlarını çatdırır". Bu fikirləri isə **politoloq Elçin Mirzəbəyli** "Yeni Müsavat"a söylədi. Ekspert dedi ki, Ermənistanın BTQ-yə qoşulması üçün şərt ortaldıqdadır: "Bu şərt dəyişməyəcək və torpaqlarımız işğaldan azad edilməyənədək bu şərtin dəyişməsi üçün də Azərbaycanın mövqeyində hər hansı dəyişiklik baş verməyəcək. Bu, müzakirə edilməyəcək məsələdir. Mövzu qapanıb. Şarmanovun sərəmələməsinə gəldikdə isə ona "Rusiya Dəmir Yolları"nın səbiq prezidenti Vladimir Yakuninin Ermənistanın nəqliyyat dəhlizləri ilə bağlı iddialarına münasibətini xatırlatmaq istəyirəm. Vladimir Yakuninin qənaətinə görə, Ermənistanın nəqliyyat dəhlizləri ilə bağlı təşəbbüsləri öz divarından qonşunun divarına doğru dəlik açmaqdan başqa bir şey deyil. Adam haqlıdır. Amma bu dəliyi qonşunun divarında yox, Şarmanov kimilərin başında açmaq lazımdır ki, üfunət qoxuyan hava bayıra çıxsın".

Politoloq Elçin Mirzəbəyli İrəvanın öz günahı ucbatından Bakı-Tehran-Moskva üçbucağından kənarda qalmasına da toxundu. Lakin bununla belə, əməkdaşlıq for-

matının ərəzilərimizin azadlığına apardığını güman etmədiyə işarə vurdu: "Azərbaycan-Rusiya-İran formatına birbaşa Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli müstəvisindən yanaşmaq doğru olmazdı. Amma təbii ki, Azərbaycanın təşəbbüsçüsü və iştirakçısı olduğu bütün digər əməkdaşlıq formatları və bu formatlar çərçivəsində həyata keçirilən regional və global layihələrdə olduğu kimi Azərbaycan, Rusiya və İran üçlü formatı da ölkəmizə bir sıra üstünlüklər qazandıracaq. Bildiyiniz kimi, bu layihə çər-

Rusiya qazının Azərbaycan üzərindən İranın şimal bölgələrinə çatdırılması ilə bağlı təşəbbüslər var ki, bu da Azərbaycanın həm Rusiya, həm də İranın maraqları baxımından tranzit ölkə kimi əhəmiyyətini daha da artırır".

E.Mirzəbəylinin fikrincə, başqa bir əhəmiyyətli məqam Xəzərin hüquqi statusu ilə bağlı uzlaşmanın əldə edilməsi istiqamətində mühüm addımların atılmasıdır: "Bütün bunlar isə son nəticədə Azərbaycanın güclənməsinə, Ermənistanın isə köşə-dövlətə çevrilməsinə zəmin yaradır".

Ermənistanın Hindistan "qisası"

Elxan Şahinoğlu: "Ermənistan özlüyündə düşünür ki, əgər Pakistan Azərbaycanın strateji müttəfiqdirsə, İrəvan da gərək Pakistanın rəqibi - Hindistanla əlaqələrini gücləndirsin"

Son zamanlar Ermənistan hakimiyyəti Hindistanla əlaqələri intensivləşdirməyə maraqlıdır. Ermənistan prezidenti Serj Sarkisyan baş nazir Nerenadra Modinin dəvəti ilə Hindistana səfər edib.

Heç şübhəsiz ki, İrəvan əbəs yerə bu ölkəyə maraqlıdır. Bunun əsas səbəbi Hindistanla düşmənçilik münasibətlərində olan Pakistanın Ermənistanı dövlət kimi tanıması və Azərbaycanla yüksək səviyyədə münasibətlər qurmasıdır. İrəvan Azərbaycanı müstəqil dövlət olaraq ilk tanıyan ölkələrdən biri olan Pakistana bu şəkildə "cavab" verir. Düzdür, Hindistan erməniləri faktı da İrəvan və Dehli arasındakı əlaqələri stimullaşdırır. Erməni tacirlərin Hindistana ilk dəfə X əsrdə gəlmələri iddiası var. 1947-ci ildə Pakistanın Hindistandan ayrılması zamanı Hindistanda yaşayan ermənilər müharibə təhlükəsindən uzaqlaşmağa qərar veriblər. Bu zaman erməni ailələri ABŞ və Avstraliyaya köçüblər. Bunun nəticəsində XIX əsrin ortalarında 18 min nəfər olan erməni əhalisinin sayı 1990-cı ildə min nəfərə enib. Deməli, bu əlaqələrdə erməni əhalinin mövcudluğu faktoru ilə də ciddi yer tutmur.

Yeri gəlmişkən, Pakistanın Azərbaycandakı səfiri Said Xan Mohmand bu günlərdə demişdi ki, oktyabrın 27-si Pakistan İslam Respublikasında Kəşmirin Qara günü (Kashmir Black Day) kimi qəbul olunur. Kəşmirin işğalı haqqında sənədli filmi nümayişindən sonra səfir 1947-ci ildə baş verən hadisələr barədə qısa məlumat verərkən 27 oktyabrın insanlıq tarixində qara ləkələrdən biri olduğunu demişdi. Diplomət, həmin tarixdə Hindistan ordusunun Cammu və Kəşmirə böyük vəhşiliklər törətdiyini deyib: "BMT Təhlükəsizlik Şurasının qəbul etdiyi qətnamələrə baxmayaraq, həmin bölgədə bu gün də terror hadisələri törədilir. Keçən il iyul ayından 2017-ci ilin sentyabrına kimi 460 günahsız insan Kəşmirə qətlə yetirilib. Bu günə kimi 20 mindən çox insan yaralanıb, 200 nəfərdən çox insan atılan zəhərli güllələrdən görmə qabiliyyətini itirib, qadınlara qarşı zorakılıq halları baş verib". Səfir deyib ki, 70 ildir Kəşmirin müqəddəratı məsələsi həllini tapmır və Hindistan BMT TŞ-nin qətnamələrinə hörmətlə yanaşmalıdır. Onun sözlərinə görə, Pakistan hökuməti bu günə kimi Cammu və Kəşmirə dəstəyini əsirgəməyib və bundan sonra da dəstək göstərməkdə davam edəcək. S.X.Mohmand Dağlıq Qarabağla Kəşmir problemi arasında müqayisə apararaq Dağlıq Qarabağın Ermənistan, Kəşmirin isə Hindistan tərəfindən işğal edildiyini, bunların hər ikisinin insanlıq faciəsi olduğunu söyləyib. (Strateq.az)

"Ermənistan özlüyündə düşünür ki, əgər Pakistan Azərbaycanın strateji müttəfiqdirsə, İrəvan da gərək Pakistanın rəqibi - Hindistanla əlaqələrini gücləndirsin. Ancaq yenə də hesabları yanlışdır. Məsələ burasındadır ki, Azərbaycan Pakistana sıx münasibətlərə malik olsa da, Hindistanla münasibətlərdə də problem yaşamır və Hindistanın ərəzi bütövlüyünə hörmətlə yanaşır. Eləcə də Hindistan Azərbaycanın ərəzi bütövlüyünü tanıyır".

"Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu bu fikirləri İrəvanın Dehli ilə intensivləşən əlaqələrini "Yeni Müsavat"a şərh edərkən bildirdi. E.Şahnoğlu xatırladı ki, Hindistanla Pakistan arasındakı əsas münaqişə yaradan mövzu Kəşmirdir: "BMT-nin 1940-ci illərdəki qətnaməsinə görə Hindistan Kəşmirə müstəqilliklə bağlı referenduma icazə verməlidir. Hindistan BMT-nin bu qətnaməsini illərdir yerinə yetirir. Azərbaycan Pakistana strateji müttəfiqlikdən çıxış edərək BMT qətnamələrinin yerinə yetirilməsi zərurətini vurğulayır. Bu, həm də Azərbaycanın maraqlarına uyğundur ki, Kəşmirə yanaşı, Dağlıq Qarabağ və ətraf rayonların boşaldılmasıyla bağlı BMT-nin 4 qətnaməsi də yerinə yetirilsin. Ona görə də Bakı bütün BMT qətnamələrinin yerinə yetirilməsi siyasətindən çıxış edir. Ancaq Bakı reallıqla da hesablaşır. Reallıq isə bundan ibarətdir ki, Kəşmir hüquqi olaraq Hindistana aiddir. Ona görə də Azərbaycan da Kəşmiri Hindistan ərəzisi kimi tanıyır. Əgər Hindistanla yaxınlığa çalışan Ermənistan hakimiyyəti özünə bu qədər arxayındırsa, açıqlama verərək Hindistanın ərəzi bütövlüyünü tanıdığı və Kəşmirin də Hindistana aid olduğunu birmənalı şəkildə bəyan etsin. Əgər belə edərsə, öz məntiqinə tərs düşər. Onda İrəvandan soruşurlar ki, Hindistanın ərəzi bütövlüyünü tanıdığı və Kəşmiri Hindistan ərəzisi saydığı halda, Dağlıq Qarabağı niyə Azərbaycan ərəzisi saymırsan?"

Ekspert bildirdi ki, bu, bir növü Kosovo məsələsinə oxşadı: "Ermənistan Kosovonun referendumu yoluyla müstəqillik hüququnu tanıdı, ancaq Rusiyanın qorxusundan Kosovonun özünü tanımadı".

□ Cavid TURAN

İrəvanın Bakı-Tiflis-Qars aqoniyası

Ermənistanın prezidenti, baş naziri və parlament rəhbərliyinin mövqeləri haçalandı; **politoloq:** "Görünür, Karapetyan ölkəsinin düşdüyü vəziyyəti daha yaxşı dərk edir..."

Xatırladaq ki, işğalçı Ermənistan son günlər BTQ ilə bağlı ikili mövqə mövcuddur. "Erməni sahibkarlarının Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolunun xidmətlərindən istifadə imkanları olacaq". Bunu Ermənistanın baş naziri Karen Karapetyan söyləyib. "Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolundan istifadə etməyimiz təklifdən asılıdır. Erməni iş adamlarına sərf etsə, onlar Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolunun xidmətlərindən istifadə edəcəklər", - deyə baş nazir bildirdi.

"Əgər Azərbaycan Ermənistanın Bakı-Tiflis-Qars dəmir yoluna qoşulmasını istəyirsə, o zaman Qarabağın "müstəqilliyini" tanımalıdır". Bu avantürüst və səfeh mövqə isə Ermənistan parlamentinin vitse-spikeri Eduard Şarmanova məxsusdur. Axar.az xəbər verir ki, Azərbaycan Xarici İşlər naziri Elmar Məmmədov Ermənistanın BTQ-yə yalnız Azərbaycan torpaqlarını işğaldan azad etdikdən və öz ordularını Qarabağdan çıxardıqdan sonra qoşula biləcəyi ilə bağlı açıqlamasına cavab verən Şarmanovun erməni xislətini bir daha nümayiş etdirib.

Qeyd edək ki, Bakı-Tiflis-Qars layihəsi barədə 2005-ci ildə niyyət protokolu imzalanırsa da, layihənin icrasına başlanılması prosesi 2 il ləngiyib. Ermənistanın o zamanı prezidenti R.Köçəryan bu layihəni Azərbaycanın heç vaxt reallaşdırma bilməyəcəyi barədə erməni ictimaiyyətinə vəd vermişdi. O, Avropadan dəstək aldıklarını, Tiflis-Gümrü-Qars layihəsinin iş düşəcəyini və Azərbaycanın bu meqalayihədən kənarda qalacağını iddia etmişdi.

Bu arada Ermənistan prezidenti S.Sarkisyanın ölkəsini ağır qararlar gözlədiyini bildirməsi ondan xəbər verir ki,

vat"a söylədi. Ekspert dedi ki, Ermənistanın BTQ-yə qoşulması üçün şərt ortaldıqdadır: "Bu şərt dəyişməyəcək və torpaqlarımız işğaldan azad edilməyənədək bu şərtin dəyişməsi üçün də Azərbaycanın mövqeyində hər hansı dəyişiklik baş verməyəcək. Bu, müzakirə edilməyəcək məsələdir. Mövzu qapanıb. Şarmanovun sərəmələməsinə gəldikdə isə ona "Rusiya Dəmir Yolları"nın səbiq prezidenti Vladimir Yakuninin Ermənistanın nəqliyyat dəhlizləri ilə bağlı iddialarına münasibətini xatırlatmaq istəyirəm. Vladimir Yakuninin qənaətinə görə, Ermənistanın nəqliyyat dəhlizləri ilə bağlı təşəbbüsləri öz divarından qonşunun divarına doğru dəlik açmaqdan başqa bir şey deyil. Adam haqlıdır. Amma bu dəliyi qonşunun divarında yox, Şarmanov kimilərin başında açmaq lazımdır ki, üfunət qoxuyan hava bayıra çıxsın".

Politoloq Elçin Mirzəbəyli İrəvanın öz günahı ucbatından Bakı-Tehran-Moskva üçbucağından kənarda qalmasına da toxundu. Lakin bununla belə, əməkdaşlıq for-

çivəsində həyata keçirilən "Şimal-Cənub" global nəqliyyat dəhlizinin qərb marşrutu Azərbaycan ərəzəsindən keçir. Bu marşrut nəqliyyat dəhlizi çərçivəsində ən qısa və əlverişli marşrutdur. Bu layihənin həyata keçirilməsi Ermənistanı tamamilə və həmişəlik olaraq regional əməkdaşlıq çərçivəsindən kənarda qoyur. Çünki Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu Ermənistan və himayəçilərinin Qars-Gümrü-Tiflis layihəsini ürayinə qoyduğu kimi, "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizinin qərb marşrutu da işğalçı ölkənin İran-Ermənistan-Gürcüstan-Rusiya, yaxud İran-Ermənistan-Gürcüstan-Bolqarıstan-Yunanistan və bu qəbildən olan digər nəqliyyat dəhlizləri təşəbbüslərinin üzərindən xətt çəkir. Bu "dənizdən-dənizə" kimi iddialarla işğalçılıq həvəsində olan Ermənistanın qurudan-quruya da yollarını bağlayır. Bu isə şübhəsiz ki, Azərbaycanın böyük uğuru kimi dəyərləndirilməlidir. Digər tərəfdən, hər üç ölkə enerji sektoru sahəsində də yaxından əməkdaşlıq edəcəklərini bildiriblər.

Ermənışünas alim Qafar Çaxmaqlı isə qəzetimizə bildirdi ki, Ermənistan bu layihənin gerçəkləşməsi üçün əlindən gələni etdi: "İrəvan Gümrü-Qars dəmir yolundan bəhs edərək Azərbaycan və Türkiyəni onları blokada saxlamaqda suçladı. İndi isə həyasızcasına bu dəmir yolu ilə yüklərini daşımaq perspektivindən bəhs edir və Gürcüstana müraciətlər etməklə məsələni gündəmə gətirir. Çox maraqlıdır ki, bəzi gürcü yetkililər onlara yüklərini daşımağa yardım edəcəkləri barədə söz verirlər. Məncə, buna qətiyyətlə yol vermək olmaz".

Ümumi müşahidələr bundan xəbər verir ki, işğalçı ölkə Azərbaycanın uğurlarının fonunda aqoniyə vəziyyətindədir. Elə Sarkisyan, Şarmanov və Karapetyanın bir-birinə zidd mövqeləri də bundan xəbər verir. Prezidenti güzəştədən danışan ölkənin parlament rəhbərliyindəki adamı Azərbaycanın qarşısına şərt qoyur. Hansı ki, indi şərtləri bütün yolların keçdiyi Azərbaycan irəli sürə bilər.

□ E.PAŞASOY

Ispaniya Milli Məhkəmə Palatasının hakimi Kataloniya hökumətinin 8 sabiq üzvü barəsində həbs-qətimkan tədbiri seçib. Həbs edilənlər arasında həmçinin muxtar bölgə hökuməti rəhbərinin müavini Oriol Junkerasın olduğu bildirilir.

Brüsselə qaçmış Kataloniya hökumətinin sabiq rəhbəri Karles Puçdemonun barəsində də cinayət işi açılıb. Vəkil Pol Bekart bildirib ki, Puçdemon həbs orderindən gizlənmək niyyətində deyil və məsələ ilə bağlı Belçika ədalət məhkəməsinin qərarına tabe olacaq: "Puçdemon Belçika ədalət məhkəməsi ilə əməkdaşlıq etmək niyyətindədir. Onun Avropa mandatından gizlənmək fikri yoxdur. O məhkəməyə gedəcək və biz onu müdafiə edəcəyik. Puçdemonun həbsinə dair order Belçikanın bütün hüquqi instansiyaları tərəfindən təsdiq edilərsə, onda o, İspaniyaya göndiriləcək".

Qeyd edək ki, Karles Puçdemon və bölgə hökumətinin keçmiş üzvləri (ümumilikdə 14 nəfər) ifadə vermək üçün bir neçə gün öncə İspaniyanın Milli Məhkəmə Palatasına çağırılıblar. Onlara 2-3 noyabr tarixlərində məhkəməyə gəlmək tapşırılıb. Gəlməyəcəkləri təqdirdə onların barəsində axtarış elan ediləcəyi və həbs qətimkan tədbiri seçiləcəyi bildirilmişdi.

Kataloniya hökumətinin keçmiş üzvləri üsyan və qiyanın təşkilində, dövlət vəsaitlərin israf edilməsində ittiham olunurlar. Ölkə qanunvericiliyinə görə, bu ittihamlar üzrə 30 ildək həbs cəzası nəzərdə tutulur.

Politoloq Qabil Hüseynli bildirdi ki, Kataloniya məsələsi misli görünməmiş presedent yaradıb.

"Kataloniya separatçılarının cinayət işi başlaması Azərbaycan üçün presedentdir"

Qabil Hüseynli: "Dağlıq Qarabağ separatçılarının fərdi qaydada da xüsusi cinayət işi açılmalıdır və onların Azərbaycan qanunları qarşısında cavab verməsi üçün gərəkən işlər həyata keçirilməlidir"

Avropa yekdilliklə separatizmə qarşı anti-separatizm mövqeyi tutdu. Bundan sonra artıq Avropada hər hansı bir separatizmin baş qaldıracağına yol qalmadı. Üstəlik həm də beynəlxalq təşkilatların simasında digər ölkələrdə də separatizm əhval-ruhiyyələrinə ciddi zərbə vuruldu: "Elə İraqdakı kürd muxtariyyətinin keçirdiyi referendumun əqibəti də bunu təsdiq edir. Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ bölgəsindəki erməni separatizmi Kataloniya separatizmindən daha dəhşətli, daha sarsıdıcı separatizmdir. Bəzən biz ona tamamilə haqlı olaraq aqressiv, təcavüzkar separatizm kəlməsini də qoşuruq. Çünki erməni separatizmi sonradan silahlı partizan müharibəsinə, daha sonra isə Ermənistanın Azərbaycana təcavüzünə çevrildi, nəticədə Azərbaycanın 20 faiz ərazisi işğal edildi. Azərbaycanı indi Kataloniya presedentindən çox məharətlə istifadə edə bilər".

Politoloqun sözlərinə görə, əvvəla problemin özünün həlli-nə yaxınlaşmada, problemin özünə münasibətdə tamamilə yeni bir fəlsəfə formalaşdırılmışdır. Bu fəlsəfənin mahiyyəti ondan ibarətdir ki, hər hansı bir kiçik xalqın tərkibində yaşadıqları ölkədən ayrılmaq üçün referendum keçirməsi və ya parlament səsverməsi yol ilə müstəqillik elan etməsi anti-konstitusional bir hal hesab edilir, buna qarşı ciddi mübarizə aparılır: "Məsələn, İspaniya Kataloniya da hərbi əməliyyatlar da keçirdi, polis daha qəddar formada Kataloniyaadakı fəalları təqib etdi, onların bir qismi həbs edildi. Kataloniya hökumətinin başçısı və üzvlərinin həbsi mütləqdir. Çünki Avropa Birliyinin bəyannaməsində də həmin adamların fitnəkar rolunu qeyd edilir. Qanun qarşısında cavab vermələri ifadə edilir. Bu nöqteyi-nəzərdən Kataloniyanın başçısı olmuş Puçdemonu Belçika İspaniyaya təhvil vermək məcburiyyətində qalacaq. Separatçıların rəhbərinin mütləq mühakimə ediləcəyi və bəlli bir cəzaya məhkum ediləcəyi şübhə doğurmur. Dağlıq Qarabağ separatçıları ilə bağlı isə Azərbaycan bir qədər gecikir. Separatçıların bir neçəsi bəlli dövlətlərin qayğısı nəticəsində nəinki Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimin başına keçdilər, sonradan onlar hətta Ermənistanın hakimiyyətinə sahibləndilər. İki Ermənistanın prezidenti oldu, bir neçəsi nazir postunu tutdular. Hələ də Dağlıq Qarabağ separatçılarının əli-qanı liderlərindən olmuş Serj Sərkisyan Ermənistanın başçısıdır. Bütün bunlara baxmayaraq, zənnimcə cinayət əməlinə görə cinayət işi qaldırmaq heç zaman gec deyil. Xocalı soyqırım, Qaradağlı faciəsi ilə bağlı cinayət işləri Azərbaycan Baş Prokurorluğu tərəfindən qaldırılıb. Orada Robert Köçəryanın, Serj Sərkisyanın da adı keçir. Amma zənnimcə həmin canilərə və digərlərinə fərdi qaydada da xüsusi cinayət işi açılmalıdır və onların Azərbaycan qanunları qarşısında cavab verməsi üçün gərəkən işlər həyata keçirilməlidir. Kataloniya separatçıları bu canilərdən fərqli olaraq

ediləcəyi şübhə doğurmur. Dağlıq Qarabağ separatçıları ilə bağlı isə Azərbaycan bir qədər gecikir. Separatçıların bir neçəsi bəlli dövlətlərin qayğısı nəticəsində nəinki Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimin başına keçdilər, sonradan onlar hətta Ermənistanın hakimiyyətinə sahibləndilər. İki Ermənistanın prezidenti oldu, bir neçəsi nazir postunu tutdular. Hələ də Dağlıq Qarabağ separatçılarının əli-qanı liderlərindən olmuş Serj Sərkisyan Ermənistanın başçısıdır. Bütün bunlara baxmayaraq, zənnimcə cinayət əməlinə görə cinayət işi qaldırmaq heç zaman gec deyil. Xocalı soyqırım, Qaradağlı faciəsi ilə bağlı cinayət işləri Azərbaycan Baş Prokurorluğu tərəfindən qaldırılıb. Orada Robert Köçəryanın, Serj Sərkisyanın da adı keçir. Amma zənnimcə həmin canilərə və digərlərinə fərdi qaydada da xüsusi cinayət işi açılmalıdır və onların Azərbaycan qanunları qarşısında cavab verməsi üçün gərəkən işlər həyata keçirilməlidir. Kataloniya separatçıları bu canilərdən fərqli olaraq

dinc əhaliyə qarşı qətləmə törətməyiblər, lakin onlar həbs edilirlər. O zaman biz Xocalı soyqırımını törətdiyini öz dili ilə etiraf edən Serj Sərkisyan və onun kimilərinə, hazırda Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimin başçısı Bako Saakyanə qarşı nədən ayrı-ayrılıqda cinayət işi açmayaq və onların həbsinə çalışmayaq? Bu, Azərbaycanın hüququdur. Azərbaycanın əlin-də həmin separatçı cinayətkarları həbs etmək üçün kifayət qədər sübutlar var. Sadəcə olaraq cinayət işini qaldırmaq və onun istintaqını çox ciddi şəkildə aparmaq lazımdır. Güman edərəm ki, Azərbaycan gec-tez bunu edəcək. Kataloniya məsələsi də bir presedentdir bu məsələdə".

Q.Hüseynli vurğuladı ki, Avropa bu gün Kataloniya separatizminin başında dayanmaları təqib edirsə, Dağlıq Qarabağdakı separatizmin başında dayanmış və dinc əhaliyə divan tutmuş qatillərin də cəzalandırılmasına ən azından müsbət yanaşmalıdır.

□ **Etibar SEYİDAĞA**

Bakı-Tiflis-Qars xəttinin strateji əhəmiyyəti və rentabelliği..

Fikrət Yusifov: "BTQ Rusiyadan keçən alternativ dəmir yolundan 7 min kilometr qısadır"

Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolunun açılışı və bu layihənin siyasi, iqtisadi əhəmiyyəti ilə bağlı müzakirələr davam edir. Bu layihənin Azərbaycan iqtisadiyyatına ciddi miqdarda gəlir gətirəcəyini deyənlərlə yanaşı, layihənin iqtisadi baxımdan rentabelli olmadığını iddia edənlər də var.

Sabiq nazir, iqtisadçı ekspert Fikrət Yusifov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında BTQ-nin iqtisadi baxımdan nə dərəcədə rentabelli olmasını şərh edib: "Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu Cənubi Qafqazı Türkiyə vasitəsilə Avropa ilə birləşdirəcək nəhəng layihənin tərkib hissəsidir. Bu gün Türkiyənin Bosfor boğazından su altı ilə Çekdiyi və İstanbul Asiya hissəsi ilə Avropa hissəsini birləşdirən uzunluğu 13,6 kilometr olan tunnel, artıq Asiya və Avropa dəmir yolları şəbəkəsinin birləşdirilməsini təmin edir. Gələcəkdə Qarsdan çəkiləcək dəmir yolu vasitəsilə Naxçıvanın da birbaşa bu şəbəkəyə birləşdirilməsi baş verəcək və bununla da Naxçıvanın dəmir yolu blokadasına son qoyulacaq-

dır. Bir sözlə, Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu sözün əsil mənasında strateji əhəmiyyətli tarixi bir layihədir. Bu yolun uzunluğu təxminən 850 kilometrdir, onun da 504 kilometri Azərbaycan ərazisindən keçir. Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu Avropanı Asiya ilə birləşdirən ən qısa və etibarlı yoldur. Bu yol vasitəsilə birinci mərhələdə 5 milyon ton, sonrakı mərhələdə 17 milyon ton, ondan sonra isə daha böyük həcmdə yüklərin daşınması nəzərdə tutulur. Əgər bu yolun birinci mərhələdə daşınacaq 5 milyon ton yük hesabına Azərbaycan 50 milyon ABŞ dolları səviyyəsində gəlir əldə edə biləcəksə, onda sonrakı mərhələlərdə yükdaşımanın həcmi 17 milyon tona və bundan daha çox həcmə

çatdırılması hesabına onun nə qədər gəlir əldə ediləcəyini hesablamaq çətin deyil. Əgər bu yolla ildə üç milyondan artıq sərnişin daşınması da əlavə etsək, o halda layihənin iqtisadi səmərəsinin ölçüləri kifayət qədər yüksək olacaqdır".

Ekspertin sözlərinə görə, bu layihə Azərbaycan üçün həm siyasi, həm iqtisadi, həm

də strateji baxımdan olduqca önəmlidir: "BTQ dəmir yolu şərqdən və cənubdan Avropaya qapı açmaqla Azərbaycandan beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərinə və Türkiyəyə birbaşa gediş-gəliş imkanı yaratdı. Yolun istifadəyə verilməsi minlərlə yeni iş yerinin açılması və çoxlu sayda insanın sosial problemlərinin həlli demək ola-

caqdır. Bu layihə həm də Azərbaycan iqtisadiyyatının diversifikasiya olunması istiqamətində hökumətin proqnozlaşdırdığı addımların reallaşdırılması sahəsində əldə edilmiş yeni bir uğur kimi də dəyərləndirilməlidir. Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu xəttinin istifadəyə verilməsi ilə öz yüklərini Azərbaycan üzərindən Qərbə çatdırmağı arzu edən ölkələrin istəkləri reallaşmış oldu. Bu sırada təbii ki, "ümumdünya fabriki" rolunu oynayan Çin başda dayanır. Okeanlar və dənizlər vasitəsilə az qala dünyanın yarısını dolaşmaqla yüklərini qərbə çatdıran Çin və Şərqi Asiyanın digər ölkələri üçün Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu xətti tarixi bir fürsətdir və onların bu fürsətdən maksimum yararlanmağa çalışacağı heç bir şübhə doğurmur".

Iqtisadçının sözlərinə görə, dünya ticarətinin ən böyük tələblərindən biri malların və məhsulların satış müddətini qısaltmaq hesabına vəsaitlərin dövriyyəsinə sürətləndirməkdir: "Bu dövriyyə nə qədər tez başa çatırsa, həm istehsalçılar, həm də ticarətlə məşğul olan iş adamları bir o qədər çox mənfəət əldə etmiş olurlar. İndi bu şans onlara Azərbaycan üzərindən keçən Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu vasitəsilə bərpa olunmuş qədim İpək Yolu verəcəkdir. Artıq Çin başda olmaqla digər Asiya ölkələri bu xətt vasitəsilə yüklərin ölkəmiz üzərindən daşınması

üçün Azərbaycanla danışıqlara başlayıblar. BTQ dəmir yolunun verdiyi imkanlardan yararlanan tərəflər Çindən çıxan yükləri Qazaxıstan və Türkmənistan üzərindən, Xəzər dənizinin Ələt bölgəsində yeni salınmış Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanına, oradan isə Gürcüstan vasitəsilə Türkiyənin Aralıq dənizindəki limanlarına çıxara biləcəklər. Çindən Avropaya gedən bütün dəmir yolları indi qədər Rusiyadan keçməklə kifayət qədər uzun məsafə qət edirdi. Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu Rusiyadan keçən alternativ dəmir yolundan 7 min kilometr qısadır".

F.Yusifov vurğuladı ki, bu yol əslində Pekindən Londona qədər böyük bir coğrafiyanı birləşdirəcək və regionda alternativ olmayan bir yola çevriləcək: "Vaxtilə bu layihənin reallaşmasının mümkünsüzlüyünə öz xalqını inandırmağa çalışan Ermənistan siyasi rəhbərliyi indi hamının gözləri qarşısında növbəti siyasi və iqtisadi uğursuzluğa düşər oldu. Azərbaycan isə əksinə, bu layihəni reallaşdırmaqla beynəlxalq aləmdə öz siyasi çəkisini bir qədər də artırmağa başladı. Əgər erməni hakimiyyətinin başında dayananlar vaxtında öz çirkin işğalçılıq siyasətindən əl çəkə bilsəydilər, onda bu yolun iqtisadi cəhətdən ən səmərəli variantı, onun Ermənistan üzərindən çəkilməsi ola bilərdi".

□ **Nərgiz LİFTİYEVƏ**

“Qarabağ” klubunun baş məşqçisi Qurban Qurbanov noyabrın 3-də Azərbaycan millisinin başına gətirilib. Son illərdəki uğurları ilə ölkə futbolunun qəhrəmanına çevrilən, xalqımızın sonsuz rəğbətini qazanan fədaکار məşqçi klubunu tərk etməyəcək. Belə ki, o, “Qarabağ”la yanaşı eyni vaxtda millinin də baş məşqçisi olacaq.

Q.Qurbanovla bağlı verilən qərar ictimaiyyət tərəfindən heç də birmənalı qarşılanmayıb. Əksəriyyət onun millini çalışdırmasının son illərdə bütün dünyanın bərsində danışdığı “Qarabağ”a zərbə vuracağından ehtiyat edir. Arqument kimi də, indiyə qədər həm millini, həm də klubu çalışdıran dünya şöhrətli baş məşqçilər göstərilir. Diqqət yetirəndə doğrudan da belə məşqçilərin uğursuzluq zolağına düşdüyünü görürük. Təkcə Türkiyənin məşhur məşqçisi Fateh Terimi misal çəkmək kifayət edər. O zamanında “Qalatasaray”la yanaşı ölkəsinin millisinin başına keçmiş və sonunda Türkiyə millişi ciddi uğursuzluq yaşamışdı.

Bununla belə, Q.Qurbanovun peşəkarlığını, yerli məşqçi olaraq, futbolumuzun inceliklərinə yaxından bələd olduğu önə çəkilərək, təcrübəli çalışdırıcının hər iki düşərgədə ciddi uğurlara imza atacağına ümidlər də böyükdür. Q.Qurbanov milliye gelişinə belə şərh verir: “Futbolçu olanda da milliye can atırsan, məşqçi olanda da. Hər bir məşqçinin arzusu yığmada işləməkdir. Bilirəm, çox məsuliyyətli işdir. Hamının gözü milli komandadadır.

Azarkeşlərin fikirlərini, düşüncələrini yaxından eşitmişəm. Çox istəyirlər ki, milli daha uğurlu nəticələr əldə etsin. Mənim üçün böyük məsuliyyətdir. Çalışacağıq ki, AFFA ilə birgə daha yaxşı nəticə əldə edək. Bu, bir ayın işi deyil. Planlarımız uzun olacaq. Yavaş-yavaş irəli getməliyik ki, milli daha peşəkar olsun. Bu işin öhdəsindən gəlmək üçün əlimdən gələnin artığını etməyə çalışacam. Bir azərbaycanlı kimi çalışacam ki, daha yaxşı nəticələrə imza ataq”.

Futbola yaxından maraqlanan **Böyük Quruluş Partiyasının sədri, deputat Fazil Mustafa** Q.Qurbanovun təyinatını yüksək dəyərləndirdi: “İndiki vəziyyətdə AFFA-nın ən düzgün qərarı bu idi. Çünki Azərbaycan çempionatı çoxlu komandaların yarışdığı yer deyil, cəmi 8 komanda var. 18-20 klub yarışmır ki, gərgin qrafik olsun, öhdəsindən gəlməkdə çətinlik yaşansın. Ölkəmizdə milli çempionat zəifdir. Bu da belə olduqda çempionat 1-2 komandanın oynadığı baza üzərində formalaşmalıdır.

Bizdə bu klublar Qarabağ” və qismən də “Qəbələ”dir. Belə bir vəziyyətdə ən optimal çıxış yolu bu təyinat olmalı idi. Qurban Qurbanovun üstünlüklərindən biri də odur ki, futbolumuzu yaxşı tanıyır, sistem qurmağı bacarır, məğlub olmaq sindromunu yaşamır, qalib gəlmək üçün hər situasiyadan yol tapa bilir. Bu olduqca ciddi məsələdir. “Atletiko” ilə oyunlar bunları göstərir.

yerində verilmiş qərar sayıram. Əvəzədləməz insan yoxdur. Gələcəkdə ola bilsin ki, Qurban Qurbanovun yolunu davam etdirə biləcək keçmiş futbolçulardan hansısa biri klubun rəhbərliyinə gəlsin. Burada da narahatçılığa əsas yoxdur. Əsas ümid onadır ki, qurulan o məktəb davam edəcək”.

Komanda.az saytının redaktoru Natiq Muxtarlı bu tə-

rub. Yığmada isə ancaq yerlilərə güvənməlidir ki, onların da əcnəbilərsiz yararsız olduğu bəllidir. Bunu Qurbanov da, AFFA rəhbərliyi də yaxşı anlayır. Azərbaycan millisinin uğur qazanması üçün əvvəlcə yaxşı futbolçu yetişdirmək lazımdır. Azərbaycanın aşağı yaş qrupları üzrə millilərinin çıxışına nəzər salın. Biabırçı nəticələrdir. Deməli, gələcəyimiz

Qurban Qurbanov millidə baş məşqçi oldu-nə dəyişəcək?

Fazil Mustafa: “AFFA-nın ən düzgün qərarıdır”

Natiq Muxtarlı: “Qurban Qurbanov sabah səslənə biləcək istefa çağırışına da hazır olmalıdır”

tərdi. Azərbaycan cəmiyyətinin bu qərarı dəstəkləməsi lazımdır. Çünki bu gün Qarabağ adını Avropa məkanında aparıcı mövqeyə çıxaran bir şəxsin millinin də uğurları üçün ciddi addımlar atacağına şübhəm yoxdur. Hamımızın dəstəyi lazımdır. “Çelsi” ilə oyundan sonra ağız büzənlər, narazılıq bildirenlər sonradan gördülər ki, “Qarabağ”a inanmaq lazımdır. Baş məşqçisinin xoş niyyətinə hər zaman güvənmək vacibdir. Qurban Qurbanov ümidləri doğruldacaq. Kənardan məşqçi gətirib, ona milyonlar xərcləmək yerinə qoy o pulu özümüzünkə alsın. Ən azından özümüzünkə hansısa bir məğlubiyyətə daha çox üreyi acıyacaq, qələbəyə də başqasından daha çox sevəcəkdir. Bu baxımdan qərarı çox

yanatın “Qarabağ”ın çıxışına mane olacağını düşünür: “Birincisi, yığma komanda il ərzində cəmi 4-5 oyun keçirir ki, bu da Qurbanovun vaxtını çox almayacaq. Yığma komandanın üzvlərinin də əksəriyyəti “Qarabağ”da çıxış edir. Deməli, millinin toplanışları zamanı da o futbolçular Qurbanovun nəzarətində olacaqlar. Azərbaycan yığmasının başqa klublarda o qədər də çox futbolçusu yoxdur. Digərlərini köməkçilər də izləyə bilərlər.

Ancaq Qurban Qurbanovun yığmada “Qarabağ”da olduğu kimi uğurlu nəticə əldə edəcəyini iddia etmək olmaz. Çünki buna Azərbaycan yığmasının potensialı imkan vermir. Qurbanov “Qarabağ”da yerlilərə əcnəbilərin tandemini qu-

yoxdur. Bu gün yığmanın özəyini təşkil edənlərlə isə ciddi nəticələr qazanmaq mümkündür. Elə ona görə də Qurbanov AFFA ilə 6 illik müqavilə imzalayıb. Əminəm ki, bunu Qurbanov özü tələb edib. Bu, onun şərti olub. AFFA rəhbərliyinə qalsaydı, Avro-2020-nin seçmə mərhələsinin sonuna qədər müqavilə imzalaydılar. İndiki halda AFFA rəhbərliyinin başqa çıxış yolu yoxdur. “Qarabağ” rəhbərliyi bütün səlahiyyətləri Qurbanova verməklə, ona həm də böyük dəstək verir. “Qarabağ”da idarəçilər arasında qruplaşma yoxdur, orda kimlərsə çirkli vəsait təmizləmək istəmir. Düşünürəm ki, dünənə qədər işi-gücü AFFA-da “pul yumaq” olanlar bu şəkərlərdən əl çəkəcəklər.

Bəli, bizim cəmiyyətin özünəxas xüsusiyyəti var. Bu gün qəhrəman elan etdiyimizi sabah asanlıqla ittiham edə bilərik. Bu amili nəzərə alsaq, yığma komanda Avro-2020-nin seçmə mərhələsində uğur qazanma bilməsə, bütün tənqidlər Qurban Qurbanova yönələcək. Heç şübhəniz olmasın ki, “Qarabağ”ın oyunlarında “Qurban, Qurban” qışqıran azarkeş milli pis nəticə göstərəndə də “istefa” qışqıracaq. Azarkeş Azərbaycan futbolunun reallığını heç vaxt nəzərə almır. Azarkeş ancaq uğur tələb edir. Qurban Qurbanov bu yükü daşımağa razılıq veribsə, sabah səslənə biləcək istefa çağırışına da hazır olmalıdır”.

□ **Cavanşir ABBASLI**

İsrafçı yas mərasimlərindən xilas olmalıyıq

Kənan RÖVŞƏNOĞLU

Yas mərasimlərində ehsan süfrələri savabdan çox günaha səbəb olur, insanlara bunu bildirmək lazımdır

Bu həftə xəbər gəldi ki, Gəncə və ətraf rayonlarda yas mərasimlərində yemək süfrəsi yığılır. Qadağa yerli icra hakimiyyətidən gəlib. Xəbərlərdə o da qeyd olunur ki, hüsr mərasimləri olan yerlərdə Gəncəbasar zonasında və Yevlaxda yerli icra hakimiyyətinin nümayəndələri təhkim edilərək yada yemək verilməməsi ilə bağlı təbliğat işi aparıblar. Əslində ilk baxışda prosesə hakimiyyət orqanlarının qarşısı yaxşı təsir bağışlamasa da, təcrübə göstərir ki, əslində yeganə yol budur. Başqa alternativ yoxdur, daha dəqiqi çox effektsizdir.

Xatırladaq ki, Azərbaycanda ehsan qadağası 3 il əvvəl tətbiq olunmağa başlayıb. İlk vaxtlarda bir sıra bölgələrdə icra orqanları məcburi olaraq ehsan məclislərini qadağan edib. Hazırda rəsmi məlumata görə, Gəncə və Naftalan şəhərlərində, eləcə də Füzuli, Lerik, Ağdaş, Astara, Siyəzən, Goranboy, Tərtər, Qəbələ rayonlarında əhalinin mütləq əksəriyyəti yas mərasimlərini sadə qaydada keçirir. Habelə Şirvan, İmişli, Salyan, Neftçala, Hacıqabul, Zərdab, Göyçay, Biləsuvar, Şəki, Şəmkir, Oğuz və digər rayonlarda əhali yas məclislərini əsasən sadə şəkildə icra edir.

Məsələ ondadır ki, ilk vaxtlarda da bu mövzuda münasibət birmənalı olmayıb. Bir çoxları dövlətin bu sahəyə müdaxiləsini doğru görməyib. Çünki məcburiyyət istər-istəməz qanunsuzluğa, rüşvətə yol açır və əks reaksiya doğura bilər.

Ancaq görünən odur ki, hər hansı formada bu “ənənədən” qurtulmaq artıq vacibə çevrilir. Azərbaycan insanı mənasız, heç bir dini-mənəvi, milli əsasları olmayan, zamanla, camaat arasında formalaşmış “adətlərdən” xilas olmalıdır. Məsələ ondadır ki, yas yerində yemək süfrələrinin açılmasının dini bir əsası yoxdur. İslam dini hökmlərinə əsasən vəfat edən müsəlmanı son mənzilə yola salmaq üçün dörd əməli yerinə yetirmək vacibdir: qüsl, kəfən, cənazə namazı və dəfn etmək.

Ehsan sözü isə “həsənə”, yeni xeyirxah, gözəl əməl mənasındadır. Klassik mənası ehtiyacları insana yardım etmək, yolçulara yemək və su vermək, gecələməsi üçün yer vermək kimi əməllər ehsan hesab olunub. ancaq təəssüf ki, Azərbaycanda zamanla ehsan sözü mehız yas məclislərində verilən yemək süfrələrinə aid edilib. Halbuki dini hökmlərdə dünyası dəyişən ailəyə yardım etmək üçün ilk günlərdə qonşuların o ailəyə yemək aparması tövsiyə olunur. Bu həm də əzizini itirmiş insanların əlavə əziyyətə düşməməsi üçündür.

Ancaq Azərbaycanda bunun tam əksi olub. Yası düşən insanlar dəfn xərcləri, 3, 7, 40, cümə axşamları, il mərasimləri əsasən kütləvi yemək məclisləri ilə müşayiət olunur. Ancaq bu işin bir yanına çevrilməsi, ailənin ağır xərcə düşməsi, maddi sıxıntılar yaşamasına səbəb olur. Bu da dinin tələbləri ilə daban-dabana ziddir. Ölü sahibinin mərhumun ruhuna ehsan verməsi qadağan deyil, ancaq ehsan kasıblara, həqiqətən yeməyə ehtiyacı olanlara verilməli və israfçılıq həddi gözlənilməlidir.

Azərbaycan cəmiyyətinin bu mövzuda səfərbər olmasına ehtiyac var. Dövlət orqanları, nüfuzlu şəxslər, ziyalılar ilk növbədə dəbdəbəli ehsan süfrələrindən imtina etməlidir. Doğrudur, yeməklilik ehsan süfrələri maddi imkanlı, nüfuzlu insanlara çox ciddi maddi sıxıntı yaratmır, ancaq əhalinin geri qalanını bu israfçı, mənasız adətdən xilas etmək üçün cəmiyyətin bütün təbəqələrinin səfərbərliyi lazımdır. Yas yerində yemək süfrələrinə on min manatlarla pul xərcləyib matəm mərasimini yemək məclisinə çevirməkdənsə, daha sadə və matəm ruhuna uyğun süfrə təşkil etmək lazımdır. Pulu olan isə ehsan verməsi üçün qazan asdırmasına, plov verməsinə gerek yoxdur, yüzlərlə insan cərrahiyyə əməliyyatı ola bilmir, maddi imkansızlıqdan təhsil haqqını ödəyə bilməyən insanlar var. Bu ölkədə daha vacib maddi problemlər yətinəcədir. Ehsan verən, artıq bir biznes sahəsinə çevrilmiş xeyir-şər ehtiyatına pul dağıtmağın heç bir dini-mənəvi əsası yoxdur. Bunu edənlər pullarını hansısa bir biznesmenə hədiyyə etdiyinin fərqində olmalıdır. Ehsan üçün daha uyğun və vacib yerlər var.

Bir qədər məcburiyyət, bir qədər də təşviq etmə ilə azərbaycanlıları bu mənasız adətdən xilas etmək lazımdır. Ən azı günah qazanmamaq üçün.

"Qoca" sağ ələ keçirilsəydi...

Mahmud Hacıyev: "Belə məqamlarda sağ tutulması daha düzgün olardı"

"Qoca" ləqəbli avtoritet Etibar Məmmədov ətrafında gedən söz-söhbətlər ölkə gündəmini zəbt edib. Onun oktyabrın 23-də dustaq yoldaşları ilə Bakıya gələn qatarından qaçmasından sonra hər keçən gün "Qoca" ətrafında gedən proseslər böyüdü. Xüsusilə, tanınmış müğənni Fədayə Laçının kriminal avtoritetin qaçmasına kömək etdiyi üçün həbs edilməsi gündəmi daha da qızıqdırdı.

Son olaraq, noyabrın 2-nə keçən gecə Güzdəkdə keçirilən əməliyyatda "Qoca" və onu bir gün və ya bir neçə saat Hacıqabulda gizlədən İlqar Əzimovun öldürülməsi, əməliyyat zamanı avtoritetlə birlikdə olan şəxslərdən birinin yaralanması, digərinin həbs edilməsi gedən müzakirələri böyütməklə yanaşı, bir sıra suallar doğurdu. Həbsdən qaçandan sonra Ağstafanın Poylu kəndinə gedən və oradan ölkəni tərk edə bilməyən "Qoca"nın uzun məsafə qət edərkən Hacıqabula necə qayıtdığı, oradan daha bir riskə gedərək nə üçün Bakıya doğru gəldiyi ciddi suallar doğurur. Bu suallarla yanaşı, hüquq-mühafizə orqanlarının keçirdiyi əməliyyat ətrafında da bəzi müzakirələr gedir. E.Məmmədov və onu gizlədən şəxsin nə üçün öldürüldüyü, sağ ələ keçirilməyi, həbs edilərdisə, bunun daha xeyirli ola biləcəyi barədə ən müxtəlif fikirlər səslənir. Doğrudur, avtoritetin yaralanaraq, xəstəxanaya aparılarkən öldüyü barədə rəsmi məlumat var, amma bu da onun nə üçün sağ ələ keçirilməyi kimi sualların qarşısını almağa kömək etmir.

Keçmiş polis rəisi Mahmud Hacıyev hesab edir ki, hər hansı bir cinayətkar, yaxud terrorçu ilə bağlı əməliyyat keçiriləndə onların diri tutulması daha vacibdir: "Əgər o şəxslər sağ ələ keçirilsəydi, bu zaman istintaqda qaranlıq olan məqamlar aydınlaşır. Onların həbsxanadan qaçması, uzaq yerə getmələri və oradan geri dönmələri, bir neçə gün gizlənməsi kimi qaranlıq məqamlar var. İstintaq zamanı bunlar üzə çıxıb bilərdi. Dünya miqyasında terrorçunun, cinayətkarın həbsi daha məqsəduyğun sayılır. Öldürülmə son zərurətdir, yeni son və-

ziyyətdə buna əl atılır. Əvvəlcədən əməliyyatın necə planlaşdırıldığı barədə nəse demək olmur. Orada vəziyyətin necə olduğu, avtoritetin öldürülməsi zərurətindənmi doğub? Bu suallara israrətən mən olum, istərsə də başqa olsun, cavab verməyimiz məntiqlə düzgün olmazdı. Etibar Məmmədov terrorçu olmayıb, əvvəllər bir neçə dəfə məhkum olunmuş şəxs olub. Axırncı dəfə də məhkəmə istintaqı altında yatıb. Onu öldürməklə düzgün edib-etmədiklərini deyə bilmərəm. Amma istənilən halda, belə məqamlarda diri tutulması daha düzgün olardı. İctimaiyyət arasında da fikirlər birmənalı deyil. Onun öldürülməsini pisləyənlər də var. Əməliyyatın düzgün qurulmaması barədə də mövqelərə rast gəlirik. Məndən də çox adam soruşub ki, niyə öldürüblər, öldürmələri daha yaxşı olmazdı. Cinayətdə qaranlıq məqamlar var ki, sizlər bizlərdən də yaxşı bilirsiniz. Yüksək inkişaf etmiş ölkələrdə cinayətkar sağ tutmağa çalışılır. Bu hadisədə də iki nəfər öldürüldü. Ola bilər ki, əməliyyat zamanı bunlar da atış açılar, nəticədə öldürülmə zərurəti yarandı. Belə hallarda son zərurətə əl atılır. Qanun da buna icazə verir, hər iki şəxsin öldürülməsində qeyri-qanuni heç nə yoxdur".

Sabiq polis rəisi dedi ki, sovet dönmədə həbsdən qaçma hallar çox az-az olurdu: "Əvvəllər

belə hallar ona görə olmurdu ki, bütün koloniyalar, istintaq təcridxanaları, qeyri-istintaq təcridxanalarının hamısı Daxili İşlər Nazirliyinin tərkibində idi, istər sovetlər dönmədə, istərsə də, müstəqilliyimizin ilk illərində. Nazirliyin tərkibində İslah Əmək Müəssisələri İdarəsi var idi. Həmin idarə rəhbəri onların işinə nəzarət edir, nazir qarşısında hesabat verirdi. O zaman məhbuslara nəzarət daha effektiv idi. Müstəqilliyin ilk illərində də belə oldu. Sonradan Avropa Şurasına üzvlük məsələsi gündəmə çıxanda bizə dedilər ki, quruma üzv olmaq istəyirsinizsə, o zaman istintaq təcridxanaları, islah əmək düşərgələri Ədliyyə Nazirliyinə verilməlidir. Avropa Şurasında qaydaların belə olduğunu bildirdilər. Ondan sonra səlahiyyətlər DİN-dən alınıb, Ədliyyə Nazirliyinə verildi. Uzun müddət bu işlərlə məşğul olmayan nazirlik özünü düzəldib, adaptasiya olunana kimi müəyyən boşluqlar yarandı. O boşluq da zaman-zaman özünü göstərirdi. Birdən-birə böyük bir xidmət bir nazirlikdən alınıb digərinə verildi. Orada müəyyən təmizləmə işləri də aparıldı. DİN-in yüksək rütbəli işçilərinin çoxu bir qurumdan digərinə keçdi. Zaman-zaman olan boşluqların doldurulması üçün müəyyən addımlar atılsa da, yenə də özünü göstərirdi".

□ **Cavansir ABBASLI**

İstanbulda "Lotu Quli"yə hücum planının qarşısı alındı

Avtoritə sui-qəsd etmək istəyən dəstə saxlanıldı - aralarında Rövşən Lənkəranskinin qardaşı da var

İstanbul polisi məşhur azərbaycanlı kriminal avtoritet Nadir Səlifova ("Lotu Quli") qarşı sui-qəsd cəhdinin qarşısını alıb. Xatırladaq ki, Azərbaycanda 20 illik həbs cəzasını çəkmiş N.Səlifov Qaradağ Rayon Məhkəməsinin qərarı ilə azadlığa buraxılmışdı. Azadlığa çıxdıqdan sonra N.Səlifov İstanbula yollanmışdı.

Azad edildikdən dərhal sonra N.Səlifov Azərbaycanın kriminal cəmiyyətində başçısına çevrilib, bundan əlavə, onu postsovet məkanının kriminal aləminin alternativsiz lideri kimi tanıyırlar.

Virtualaz.org-a İstanbuldakı mənbələrin verdiyi məlumata əsasən, noyabrın 2-də Türkiyənin hüquq-mühafizə orqanları N.Səlifova qarşı sui-qəsdin hazırlanması barədə operativ məlumat alıblar. Türkiyəyə N.Səlifovun İstanbuldakı evinə hücum təşkil etmək niyyətində olan 11 nəfərdən ibarət killer qrupu gəlib. Həyata keçirilmiş operativ-axtarış tədbirləri nəticəsində bütün qrup İstanbul Bakırköy rayonunda yerləşən "Ömür AVM" ticarət mərkəzində saxlanılıb.

İddiaya görə killer dəstəsinə öldürülmüş "qanuni oğru" Rövşən Lənkəranskinin qardaşı Hacıyev Namiq Rafiq oğlu başçılıq edib.

Qrupa həmçinin aşağıdakı şəxslər daxil olublar: Orxan İsmayılov, Camal Tofiq oğlu Həsənov, Əbdürrəhman Çolak, Orhan Engin, Hacı Ömər Ertekin, Emre Debrəli, Kənan Savcı, Necat Bingöl, Berkay Denizci, Mehmet Sabri Şirin.

"Lotu Quli"ni öldürmək üçün gedən killerlər qrupunun bəzi üzvlərinin, o cümlədən "Rövşən Lənkəranski"nin qardaşı Namiq Hacıyev Azərbaycan deportasiyası gözlənilir. Bu barədə virtualaz.org-a İstanbuldakı mənbələr bildiriblər.

Saxlanılanların üzərindən tapançalarla yanaşı döyüş qumbaraları da aşkar edilib. Bildirilir ki, söhbət adi sui-qəsd əməliyyatından deyil, "Lotu Quli"nin mənzilləndiyi malikanəyə silah hücumundan və əsl döyüş əməliyyatı planından gedir. Həmin qrup malikanəyə basqın edərək kriminal avtoriteti və ətrafındakıları öldürməyə hazırlaşdı. İstisna deyil ki, tutulanlar həmin planda iştirak etməli olan qrupun üzvlərinin ancaq bir qismidir.

İstanbulda keçirilən polis əməliyyatı zamanı saxlanılan Namiq Hacıyev azad olunub. Bu barədə Musavat.com-a məlumatlı və mötəbər mənbə xəbər verib.

Mənbəmizin bildirdiyinə görə, sərbəst buraxılan Namiq Hacıyev tezliklə Azərbaycana qayıdacaq. Onun həbsdən buraxılması üçün nüfuzlu adamların məsələyə müdaxilə etdiyi bildirilir.

Qeyd edək ki, o, Dövlət Gömrük Komitəsinin Keşlə bölməsinin reisi vəzifəsində çalışır.

n nəşin təhvil verilməsini gözləyirlər. "Övladların ən kiçiyi Etibar idi. Ən sevimli övladım idi. Uşaqlığı yaxşı keçib. İlk dəfə 16 yaşında həbsə düşdü. Kərbəla ziyarətində olub. Qezəllər yazırdı. İki kitabı çıxıb: "Mirvari damlalar" və "Gözlədiyim illər". Daha bir kitabı çapa hazırlanırdı".

Svetlana Məmmədova "Qoca"nın müğənni Fədayə Laçınla münasibətlərindən də danışdı: "Onlar dost idilər. Fədayə bir dəfə bizim evdə olub. Hacıqabula toya gəlmişdi, sonra da Etibarla görüşmək üçün bizə gəldi".

□ **YM**

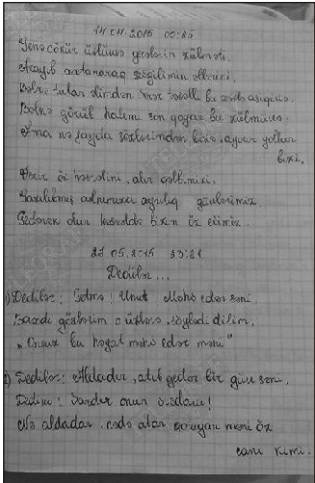
Öldürülən kriminal avtoritet: "Dedilər getmə, məhv edər səni.."

"Qoca"nın bilinməyən tərəfi- Kərbəla ziyarəti, qəzəl və romantika...

"Qoca" ləqəbli kriminal avtoritetin öldürülməsindən sonra da bu mövzuya maraq azalmayıb. Demək olar ki, hər gün onunla bağlı yeni-yeni ilginç məlumatlar üzə çıxır.

Əvvəlcə, noyabrın 2-nə keçən əməliyyatla bağlı yeni təfərrüat məlum olub. Bildirilir ki, əməliyyatı Daxili İşlər Nazirliyinin Baş Mütəşəkkil Cinayətkarlıqla Mübarizə İdarəsinin (BMCMİ) əməkdaşları keçiriblər. Belə ki, "Qoca"nın və onu evində saxlayan İlqar Əzimovun noyabr ayının 1-də gecə saatlarında İ.Əzimova məxsus avtomobilə Bakı sakinləri Anar Əsgərov və Şahmar Bəyəlizadə ilə birlikdə Bakı-Ələt yolunda hərəkətdə olmaları müəyyənləşdirilib və onların saxlanılması üçün BMCMİ tərəfindən xüsusi əməliyyat keçirilib. "Report"un yaydığı məlumatda bildirilir ki, həmin şəxslərin olduğu maşın Nəvai postunda polisin qanuni tələbinə tabe olmayıb, hətta sürücü avtomobil polisərin üstünə sürüb və tapançadan atəş açılıb.

Əraziyə BMCMİ əməkdaşları gəlib. Qaçan şəxslər onlara da atəş açdı. Bundan sonra polisler

bələr "Qoca"nın sağ ələ keçməmək üçün özünü vurduğunu (bir mənbəyə görə bir neçə bıçaq zərbəsi vurduğunu iddia edir) iddia edir ki, bunu rəsmi mənbələr təsdiqləmiş.

Xatırladaq ki, avtomobilə baxış zamanı iki ədəd "Makarov" markalı tapança, xeyli sayda patron və giliz, bir ədəd əl qumbarası, bir ədəd bıçaq, uzun müddət çöl şəraitində yaşamaq üçün zəruri olan konservləşdirilmiş ərzaq məhsulları, tibbi preparatlar, ləvazimatlar, geyim əşyaları və s. aşkar edilib götürüldü.

Noyabrın 3-də ən çox maraq

edilən məsələ "Qoca"nın meyitinin ailəsinə nə vaxt təhvil verəcəyi ilə bağlı olub. Bu barədə modern.az-a Penitensiar Xidmətin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəisi, polkovnik Mehman Sadıqov açıqlama verib. O deyib ki, meyitin təhvil verəcəyi vaxtı hələ ki, dəqiq məlum deyil: "Prosedura görə meyit tibbi ekspertizadan keçirildikdən sonra rəy hazırlanacaq. Yalnız bundan sonra meyit ailə üzvlərinə, yaxud yaxın qohumlarına təhvil verəcək".

M.Sadıqov deyib ki, hazırda prosessual hərəkətlər icra edildiyindən meyitin təhvil verəcəyi vaxt müəyyənləşdirilməyib.

Noyabrın 2-də əməkdaşımız Hacıqabulda olanda ona deyilib ki, "Qoca"nın bir müddət əvvəl həbsdən çıxan böyük qardaşı Vüqar Məmmədov nəşi gətirmək üçün Bakıya gedib. Yeri gəlmişkən, "Qoca"nın 3 qardaşı var. İki qardaşı hazırda həbsdədir.

"Qoca"nın anası Svetlana Məmmədova da teleqraf.com-a maraqlı açıqlamalar verib. Anası bildirib ki, dəfn mərasimində hazırlıq görülür, yas çədin qurulub və mərhumun yaxınla-

də xidməti silahdan atəş açmağa başlayıb. Atəşlə qaçan şəxslərin olduğu avtomobilin təkərləri boşaldılıb. Bundan sonra da onlardan ikisi - "Qoca" və digər bir nəfər tapançadan polis əməkdaşlarına atəş açmaqda davam ediblər. Cavab atəşi nəticəsində Etibar Məmmədov və İlqar Əzimov yaralanıb. Onlar xəstəxanaya aparılarkən yolda ölüblər. Polis əməkdaşlarından xəsarət alan olmayıb. Qeyd edək ki, bəzi mən-

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Ilin bitməsinə bir şey qalmadı. Adətən son aylar, bir qayda olaraq, Dağlıq Qarabağa dair növbətçi görüşlərin keçirilməsi ilə yadda qalır. Belə görünür ki, yenə istisna olmayacaq. Hərgah, havaların soyuması ilə münaqişə zonasında aktiv əməliyyatlar ehtimalının azalması ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrlərində müəyyən arxayınlıq yaransa da, yeni müharibə riski həmişəki kimi yüksək olaraq qalır. Yəni savaş qışa-yaya, soyuğa-istiyyə baxmaz.

O üzəndən vasitəçilərin növbətçi, "quş" qoymaq xətrinə görüşlər deyil, münaqişə tərəfləri arasında məzmunlu və real müzakirələr təşkil etməsinə daim ehtiyac var - istər ilin əvvəli olsun, istər sonu, istər isti havalar olsun, istərsə də soyuq.

Əfsus ki, diplomatların konfliktdə yanlış yanaşma tərzii, daha doğrusu, işğalçı ilə işğalla məruz qalan tərəfdən eyni dərəcədə güzəşt tələb etməsi, konkret olaraq, BMT Təhlükəsizlik Şurasının Dağlıq Qarabağa dair qəbul elədiyi 822, 853, 874 və 884 sayılı qətnamələri qulaqardına vurması "Qarabağ yükü"nü yerindən tərpətməyə imkan vermir. Bu mənada yerdə qalanlar ikinci, üçüncü dərəcəli məsələlərdir. O cümlədən həmsədrlərin Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərini yenidən bir araya gətirmək yönündə göstərdikləri səylər böyük nikbinliyə qapılmağa əsas yarada bilmir.

Yeri gəlmişkən, Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədov noyabrın 16-da həmsədrlərlə görüş-cəyini bildirib. Nazir belə bir məlumatı Bakıda monteqrolu həmkarı Sıcan Darmanoviclə görüşdən sonra keçirilən mətbuat konfransında deyib. O, görüşün Moskvada baş tutacağını da söyləyib.

"Ondan bir neçə gün əvvəl isə Ermənistan prezidenti və mənim erməni həmkarım Moskvada olacaqlar. Təklif oldu ki, üçtərəfli görüş olsun. Hələlik dəqiq olan odur ki, mən həmsədrlərlə Moskvada görüşəcəyəm", - deyərək Azərbaycanın baş diplomati qeyd edib.

Xatırladaq ki, noyabrın 15-də Ermənistan prezidenti Serj Sərkisyan Moskvada səfərdə olacaq. "Moskvada Ermənistan günləri"nin açılış mərasimi çərçivəsində onun prezident Vladimir Putinlə bir araya gələcəyi istisna edilmir. Həmin görüşdə yəqin ki, Qarabağ mövzusunda da toxunulacaq.

Dağlıq Qarabağ konfliktinin uzanması sözsüz ki, qarşıda Türkiyəni də ciddi narahat edir. Hər necə olmasa, bu münaqişə bölgədə ölkələrin və xalqların qarşılıqlı inteqrasiyasını, bütövlükdə regional inkişafı ləngidir. Sözsüz ki, ən böyük ziyan işğalçı Ermənistanın özünə, ermənilərə dəyir. Ancaq bölgə də uduzur.

"Dağlıq Qarabağ məsələsində biz gələcəkdə də Azərbaycanın haqlı mübarizəsini dəstəkləyəcəyik". Bu sözləri Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan son açıqlamalarının birində deyib. Türkiyə lideri əmin edib ki, münaqişənin müvafiq həlli üçün səylərini əsirgəməyəcək. "Biz hörmətli Putinlə görüşüb bu məsələni müzakirə edəcəyik. Çünki o, bu məsələnin həlli ilə məşğul olarsa, nəticə əldə edilməsi daha asan olacaq", - Ərdoğan əlavə edib.

Qardaş ölkə başçısı təbii ki, Rusiyanın Dağlıq Qarabağ məsələsində rolu və təsirini, imkanlarını dəqiq bildiyi üçün belə deyib. Yəni, Ərdoğan da fərqi deyir ki, əgər Putin ciddi və səmimi şəkildə bu işə əl qatsa, onun həlli qısa müddətdə reallaşar. Nədən ki, Ermənistanın ən güclü təzyiç rıçaqları məhz Moskvanın əlindədir. Rusiya faktiki, işğalçı Er-

Putin Qarabağ məsələsində səmimi olsa - aktuallığını itirməyən şərt

Konfliktin həllini ən əvvəl Rusiya prezidentindən gözləyən Türkiyə lideri nəyə işarə vurub? "Dağlıq Qarabağla bağlı Bakı üçün çox əlverişli şərait yaranıb" - mühüm gəlişmə

mənistanın sahibi, yiyəsidir. Belədirsə, problemin nizamlanmasında Putinə heç kim mane ola bilməz. Yeter ki, Kremlin istəyi olsun.

Bu arada Azərbaycan prezidenti İlham Əliyevin "Bizim Putinlə həll olunmamış məsələmiz qalmayıb" sözləri həm də həll olunmamış Qarabağ ixtilafı fonunda maraqla qarşılanıb.

"Bizim xalqlarımız arasında mövcud olan sıx əlaqələr bu gün uğurla inkişaf edir. Elə dünən (sırağagün-red.) axşam Rusiya Prezidenti Vladimir Vladimiroviç Putinlə növbəti görüşdə münasibətlərimizin ikitərəfli gündəliyinə nəzər yetirdikdə aşkar etdik ki, öz həllini tələb edən heç bir məsələ yoxdur". Azərbaycan prezidenti bu sözləri Rusiya Federasiyası Şurası sədrinin müavini, ikitərəfli komissiyanın həmsədri İlyas Umaxanov və Rusiya Federasiyası Dağlıq Qarabağ Respublikası Xalq Məclisinin sədri Xizri Şixsəidovla Bakıda görüşü zamanı deyib.

Ümid edək ki, ölkə başçısının yuxarıdakı sözləri heç də növbətçi planda səslənməyib və Rusiyanın Qarabağ məsələsinin həllində irəliləyiş olması üçün hansısa yeni təşəbbüsdə bulunacağını anonsudur. Prezidentlərin Bakı və Tehran görüşündən bir gün sonra oxşar fikri Türkiyə prezidentinin də dilə gətirməsi

("Putin məsələnin həlli ilə məşğul olarsa, nəticən əldə edilməsi daha asan olacaq") bu yöndə nikbinliyi artırır.

Dünyada və regionda gedən proseslər, baş qaldıran yeni separatçılıq dalğası və ona beynəlxalq birliyin reaksiyası da Qarabağ məsələsinin həllini tezləşdirməyi dikte edir. Söhbət ilk növbədə Kataloniya presedentindən gedir. Məlumdur ki, İspaniya hökuməti həm də Avropa Birliyinin, ABŞ-ın məsələdə birmənalı dəstəyini nəzərə alaraq məsələdə ən sərt addımlara qərar verib. Artıq separatçı hərəkatın 8 tanınmış nümayəndəsi həbs edilib. Bu həbslərə Azərbaycandan reaksiyalar təbii ki, pozitiv işarəlidir.

"Hesab edirəm ki, Kataloniya presedenti Qarabağ məsələsində kifayət qədər ciddi bir nümunədir və bundan istifadə etməyi bacarmalıyıq". Bu sözləri Axar.az-a açıqlamasında Bakının Kataloniya presedenti fonunda Brüsseldə keçiriləcək növbəti "Şərqi tərəfdaşlığı" sammitindən gözləntiləri ilə bağlı danışarkən Azərbaycanın AŞ PA-dakı nümayəndə heyətinin üzvü Fazil Mustafa deyib.

Deputat Dağlıq Qarabağ məsələsinin həlli istiqamətində Azərbaycan üçün çox əlverişli situasiyanın yarandığını düşünür: "Hesab edirəm ki, Kataloniya presedenti Qarabağ məsələsində kifayət qə-

dər ciddi bir nümunədir və bundan istifadə etməyi bacarmalıyıq. Çünki ikili standartlar məsələsi artıq burada ortaya çıxacaq. Maraqlıdır, Ermənistanın ayrı-seçkilik addımlarını dəstəkləyirlərsə, onda Kataloniyanı niyə dəstəkləyirlər? Bu, nə deməkdir? Əgər milli iradədirsə, Kataloniya iradəsini ortaya qoydu, hətta referendum da keçirdi. Ermənistan isə işğal yolu ilə buna nail almaq istəyir. Kataloniyanın müstəqilliyini tanımayan Avropa işğal yolu ilə ayrılmaq istəyənini tanıyarsa, deməli, hərbi münaqişəyə stimül verir. Ona görə də bu məsələdə birmənalı şəkildə Bakı üçün çox əlverişli məqam yaranıb. Hazırkı situasiya Azərbaycanın maraqlarına tamamilə uyğundur və Qarabağ məsələsində Bakının üstünlük əldə etməsinə gətirib çıxara bilər. Hesab edirəm ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bu istiqamətdə məsələnin həlli yönündə çox ciddi tələblər ortaya qoyacaq. Çox güman ki, Brüsseldə ölkələrin ərazi bütövlüyünün toxunulmazlığı prinsipi üstünlük qazanacaq. Bu fonda Brüssel sammitindən müsbət gözləntilər istisna deyil. Əks halda Avropa məkanında hüquq standartları alt-üst olacaq".

F.Mustafanın sözlərinə görə, Avropa Birliyi ölkələrin ərazi bütövlüyü prinsipinə əks mövqə sərgiləyirsə, bu, Kataloniya və müstəqilliyə

can atan başqa qurumlara pis yöndən rəvac verəcək: "Avropa Birliyinin iradəsinin nədən ibarət olduğunu hələ dəqiq bilmirik. İndiyə qədər Ermənistanın işğalçılıq siyasətini dəstəklədiklərindən anormal bir qərar da qəbul edə bilərlər. Ancaq bunun Avropa üçün çox böyük problemlər yaradacağını öncədən hesablamamış olmaları. Çünki ikili standartlar Dağlıq Qarabağ məsələsinə yanaşmada Avropa qurumlarının tam ifşa olunmasına səbəb ola bilər. Zənnimcə, Avropa Birliyi yanlış addımın yol açacağı fəsadları çoxdan ölçüb-biçməyə başlayıb".

Qeyd edək ki, noyabrın 24-də Brüsseldə Avropa Birliyinin (AB) "Şərqi tərəfdaşlığı" sammiti keçiriləcək. Sammitdə Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin də iştirakı gözlənilir. Tədbirin sonunda qəbul ediləcək yekun bəyannamənin 2-ci bəndində həm AB üzvü ölkələrinin, həm də "Şərqi tərəfdaşlığı"na üzv ölkələrin (Gürcüstan, Azərbaycan, Ukrayna, Moldova, Belarus və Ermənistan) ərazi bütövlüyünün toxunulmazlığının əks olunacağı gözlənilir. İrəvan isə yekun sənədə Dağlıq Qarabağla bağlı öz müqəddəratını təyinetmə prinsipinin də daxil olduğu "3 həll prinsipi"nin əlavə edilməsinə çalışır ki, bu da faktiki, ölkəmizin ərazi bütövlüyünü şübhə altına almaq demək olardı.

Toylarda müəllifə qonorar ödəmədən mahnı oxuyanları həbs gözləyir

Nazirlər Kabinetinin 20 oktyabr 2017-ci il tarixli qərarı ilə "Ədəbiyyat və incəsənət əsərlərinin kütləvi ifasına görə müəllif qonorarının minimum miqdarı"nda edilmiş dəyişikliklərə əsasən toy mərasimlərində mətnli, yaxud mətnsiz musiqili əsərlərin istifadəsinə görə müəllif qonorarlarını ödəməkdən yayınmaq mümkün olmayacaq.

Müəllif Hüquqları Agentliyindən APA-ya bildirilib ki, qərara əsasən, toy mərasiminin keçirildiyi hər gün üçün Bakı, Sumqayıt və Gəncə şəhərləri üzrə 25 manat, digər şəhər və rayonlar üzrə 20 manat qonorar ödənilməlidir.

Müəllif Hüquqları Agentliyi nəzərə çatdırıb ki, bu qonorar şadlıq evlərində, kafelərdə və restoranlarda keçirilən toy mərasimlərində mətnli, yaxud mətnsiz musiqili əsərlərin istifadəsinə görə həmin obyektlərin sahibləri (mülkiyyətçiləri) tərəfindən ödənilməlidir.

Ödənilmiş qonorarın müəlliflər və hüquq sahibləri arasında bölünməsi və onlara çatdırılması üçün toy mərasimində səsləndirilən musiqili əsərlərin repertuan də təqdim olunmalıdır. Qonorar müəlliflərin əmlak hüquqlarını kollektiv idarə edən icimai birlik və ya kollektiv idarəetmə funksiyasını həyata keçirən təşkilat tərəfindən yığılır.

Qeyd etmək lazımdır ki, bundan öncə Vergilər Nazirliyi toy mərasimlərinin təşkili ilə bağlı müvafiq vergilərdən yayınmanın qarşısını almaq üçün həmin mərasimlərin keçirildiyi məkənlərdə kameral nəzarət sistemi tətbiq edib və bu sistem uzun müddətdir ki, effektiv fəaliyyət göstərir. Başqa sözlə, şadlıq evləri,

kafelər və restoranlar hər hansı bir gündə toy mərasiminin keçirildiyini müəlliflərin əmlak hüquqlarını kollektiv idarə edən icimai birlik və ya kollektiv idarəetmə funksiyasını həyata keçirən təşkilatdan gizlədərse, həmin qurumların Vergilər Nazirliyinə müraciəti nəticəsində əldə etdikləri rüblük hesabatla əsasən bu yalan aşkara çıxarılacaq. Mövcud qanunvericiliyə əsasən, müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqların pozulması, o cümlədən müəllif qonorarını ödəməkdən yayınmaya görə istifadəçiləri ciddi mülki, inzibati və cinayət məsuliyyəti gözləyir.

Müəllif Hüquqları Agentliyindən daha sonra bildirilib ki, "Müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar haqqında" qanunun 45-ci maddəsinə əsasən, müəlliflik hüququnun və əlaqəli hüquqların sahibləri öz hüquqlarının müdafiəsi üçün məhkəməyə müraciət edə bilərlər.

Məhkəmə müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar ilə

əlaqədar mübahisələrə baxarkən mülki-hüquqi müdafiənin ümumi vasitələrindən başqa iddiaçının tələbi ilə zərərin ödənilməsi əvəzinə pozuntuya yol verən şəxsə müəlliflik hüququnun və əlaqəli hüquqların pozulması barədə qərar qəbul edə bilər. Məhkəmə hüquq pozuntusu faktı sübut edildiyi halda vəkilə ödənilən haqq da daxil olmaqla hüquq sahibinin çəkdiyi ağılabatan xərclərin ödənilməsi barədə qərar çıxarmaq hüququna malikdir. Məhkəmə, həmçinin, hüquq pozuntusuna yol vermiş şəxsin bunu bilib-bilməməsindən asılı olmayaraq pozuntulara görə həmin şəxsin müəllif (digər hüquq sahibinə) və ya əlaqəli hüquqların sahibinə kompensasiya ödəməsi barədə qərar çıxara bilər. Müəllifin və ya əlaqəli hüquqların sahibinin hüquq pozuntusuna yol verən şəxsədən tələb etmək hüququ var.

İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 185-ci maddəsinə əsasən, müəlliflik hüququnu və əlaqəli hüquqları pozmağa

görə, bu az miqdarda ziyan vurduqda materiallar, avadanlıqlar və hüquqpozma səbəb olan digər vasitələr müsadirə edilməklə səksən manatdan yüz əlli manatadək məbləğdə cərimə nəzərdə tutulur. "Az miqdarda ziyan vurduqda" dedikdə, min manatadək olan məbləğ başa düşülür. Cinayət Məcəlləsinin 165-ci maddəsinə əsasən, müəlliflik hüquqlarını və ya əlaqəli hüquqları pozmaya görə əgər bu əməllər nəticəsində xeyli miqdarda ziyan vurulmuşsa, min manatdan iki min manatadək miqdarda cərimə və ya üç yüz iyirmi saatdan dörd yüz səksən saatadək icimai işlər ilə cəzalandırma nəzərdə tutulub.

Eyni əməllər təkrar törədildikdə, qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs və ya mütəşəkkil dəstə tərəfindən törədildikdə əmlakı müsadirə olunmaqla iki min manatdan dörd min manatadək miqdarda cərimə və ya üç ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırma nəzərdə tutulub. "Xeyli miqdar" dedikdə, min manatdan artıq olan məbləğ başa düşülür: "Göründüyü kimi, toy mərasimlərinin keçirilməsini müəlliflərin əmlak hüquqlarını kollektiv idarə edən icimai birlik və ya kollektiv idarəetmə funksiyasını həyata keçirən təşkilatdan gizləyən və qonorar ödəməyən obyekt sahibləri qanunvericilikdə nəzərdə tutulan sanksiyalarla üzləşəcəklər".

Sabiq bələdiyyə sədri məhkəmə zalında həbs edildi

Sabiq bələdiyyə sədrinin məhkəməsi davam etdirilib. O, dələduzluqda, mənimləmədə və saxta sənəd düzəltməkdə təqsirləndirilir.

Musavat.com xəbər verir ki, Abşeron rayonu, Qobu bələdiyyəsinin keçmiş sədri Ənvər Əmiraslanovun cinayət işi üzrə məhkəmə keçirilib. İşə Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində hakim Əhməd Quliyevin sədrliyi ilə baxılıb.

Məhkəmədə hökm elan edilib. Hökmə əsasən Ə.Əmiraslanov 8 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. Və məhkəmə zalında həbs edilib.

Ötən prosesdə prokuror Ənvər Əmiraslanovun 9 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilməsini və barəsində olan polis nəzarətinə verilmə qətimkan tədbirinin dəyişdirilərək məhkəmə zalında həbs edilməsini istəmişdi.

İttihama görə, Ə.Əmiraslanov vəzifəli şəxs kimi öz qulluq mövqeyindən istifadə edərək, ona etibar edilən özge əmlakına xeyli miqdarda ziyan vurmaqla talayıb, aldatma və etibardan sui-istifadə etmək yolu ilə özgenin əmlakını dələduzluq yolu ilə ələ keçirib, hüquq verən rəsmi sənədi saxtalaşdırıb. O, 2010-2015-ci illərdə Abşeron rayonu, Qobu bələdiyyəsinin sədri vəzifəsində işləyərkən, özge əmlakını talamaq məqsədilə Qobu bələdiyyəsinin hesabına ayrı-ayrı daxilolmalar üzrə xəzinəyə mədəxil edilmiş mövcud pul vəsaitindən 4000 manat məbləği mal-material alınması adı ilə məxaric edib, lakin həmin məbləğ üzrə heç bir mal-material almadan qanunsuz olaraq özünə götürüb.

Aldatma və etibardan sui-istifadə etmək yolu ilə 2013-cü ildə bələdiyyəyə müraciət etmiş Bakı şəhər sakini Nuriyev Rəhman Saleh oğluna Qobu qəsəbəsində 0,08 ha torpaq sahəsini 2000 manata, Sumqayıt şəhər sakini Qəribov Samir Nəcməddin oğluna 0,08 ha torpaq sahəsini 2000 manata satmaqla onların adına rəsmiləşdirəcəyinə yalandan vəd verib. O, zərərçəkmişlər Namiq Abdullayev, Samir Qəribov və Rəhman Nuriyevdən bələdiyyənin inzibati binasındakı xidməti otağında ümumilikdə 10000 manat pul alaraq, dələduzluq edib. Eyni dələduzluq əməlləri ayrı-ayrı adamlara qarşı təkrarən törədilib.

Sabiq bələdiyyə sədri ev dustaqlığındadır və o, Cinayət Məcəlləsinin 178.3.2-ci, 179.3.2-ci, 320.1-ci maddələri ilə ittiham edilir.

□ İ.MURADOV

"Ferrari" "Formula-1"i tərk edə bilər

"Ferrari" "Formula-1"i tərk edə bilər. Apasport.az saytının məlumatına görə, bunu komanda rəhbərliyi açıqlayıb. Onlar 2021-ci ildə yarışın rəqlamentinə ediləcək dəyişikliklərə etiraz əlaməti olaraq, bu addımı atmaq niyyətindədirlər. Belə ki, seriyanın yeni sahibi olan "Liberty Media" və "Formula-1" üçün mühərrik istehsalçıları komandalarını saxlamaq üçün xərcləri azaltmağa çalışır.

"Ferrari"nin prezidenti Sercio Markionne isə bu yeniliklə razı deyil: "Əgər brendə və bazardakı mövqeyimizə fayda verəcək şərtlər olmasa, biz "Formula-1"də yarışlardan imtina edəcəyik. Bu turnir bizim qanımızdadır, amma özümüzü başqa cür apara bilmərik. Çünki buranı tanınmaz hala salırlarsa, "Formula-1"də qalmayacağıq".

Qeyd edək ki, noyabrın 7-də "Formula-1" rəhbərliyi ilə strateji qrup arasında görüş olacaq. Burada büdcələrin məhdudlaşdırılmasına, idman və kommersiya sistemlərinə yenidən baxılacaq. 1950-ci ildən "Formula-1"də çıxış edən "Ferrari"nin müqaviləsi isə 2020-ci ildə başa çatacaq.

Kişilər!!! Diqqət!!! Axırncı şans!!!

Əgər sizə Azərbaycanda, xaricdə kömək edə bilməyiblərsə, onda Dr. Vaiz Səmədov sizə kömək edə bilər

- * Cinsi zəiflik
- * Cinsi marağın azalması
- * Vaxtından tez toxum ifrazatı
- * Toy gecəsinin uğursuzluqları
- * Prostatitlər (vəzin böyüməsi)
- * Prostat vəzinin düyünlü adenoması
- * Sonsuzluq
- * Sidik aktlarının pozulmaları
- * Gərginlik, yuxusuzluq, yaddaşın pozulması və digər kişilərin şikayətləri.

Oğlan uşaqlarında və yeniyetmələrdə

- * Enurez
- * Saçların tökülmesi
- * Sızanaqlar
- * Cinsi orqanların inkişafdan geri qalması

8-10 yaşından sonra.
Doktor V.Səmədovla saat 11:00-dan sonra, (050) 213-88-05 nömrəsi ilə əlaqə saxlamaq olar.
 Həkimin TV çıxışlarını youtube.com və facebook.com-da izləyə bilərsiniz.

DİQQƏT! 2011-ci ildən bütün Beynəlxalq Bal Sərgilərinin qalibi "Darı Tyan Şana" (Qırğızistan) şirkətinin bal və müalicəvi bal məhsulları Bakıda!

- Atbaşı balı (Ağ bal)**
- Esparsət balı (monoflor)**
- İssik kul balı**
- Karkıra balı**
- Uzqen balı**
- Mumiya**
- Jensen balı**
- Şan Balı**
- Arı südü.**

Şirkətin məhsulları yarmarka və bazarlarda satılır. Məhsulları bu ünvandan ala bilərsiniz:
 Neftçi Qurban küçəsi-119. (Bayıl Doğum evinin yanı)
Əlaqə telefonu: (012) 49123-82; (051) 922-15-71

Havalarn soyuması ilə əhalinin balıq məhsullarına tələbatı da artıb. Digər tərəfdən mal ətinin, eləcə də quş ətinin bahalaşması insanların alternativ olaraq balığa meyl etməsi ilə nəticələnib. Çünki bu məhsul sağlamlıq üçün də əsl dərman statusundadır. Tərkibindəki qoruyucu yağ turşusu ilə ürək xəstələri üçün əhəmiyyətli bir qida olan balıq, qırmızı və ağ ətədən daha sağlamdır. Bol miqdarda B, A və D vitamini ehtiva edən balıq məhsulları hər yaşda insan üçün faydalıdır. Həmçinin uşaqlar və inkişaf dövrünə qədəm qoyan gənclər üçün əsas qida maddələrindən biridir. Balıq xolesterol saxlamayan bir ət olduğu üçün qırmızı və ağ ətədən daha sağlam qida hesab olunur. Ürək xəstəliyinin bir nömrəli dərmanı olduğundan balığı mütəmadi olaraq, yəni həftədə ən azı 3 dəfə yemək mütləqdir.

Bəs görsən, bazarda keyfiyyətli balığı necə seçmək olar? Bazara ayaq açan vətəgə balıqları ilə çay və dəniz balıqlarının necə fərqləndirmək mümkündür? Bu iki növ arasında qiymət fərqi özünü

nü göstərirmi? Qiymətlər orta səviyyəli istehlakçı üçün nə dərəcədə münasibdir?

"Yeni Müsavat"ın müxbiri bu suallara cavab tapmaq üçün "8-ci kilometr" bazarında yerləşən ba-

Dəniz və çay balıqları kəskin bahalaşdı

Çaylarda, kanallarda, dənizdə balıq yoxa çıxıb; qiymətlər mal ətini ötdü, səbəb qıtlıqdır...

lıq bazarına baş çəkib. Sıra ilə düzülüş piştaxtaların üzərində hər növ balığa, hətta xərçəngə rast gəlmək mümkündür. Bununla yanaşı piştaxtaların altında düzülmüş iri ləyənərdə canlı balıqlar da saxlanılır ki, təzə balıq almaq istəyən satıcılara təqdim olunur. Bazara canlı gətirilən balıqlar əsasən "damba" balıqları- yeni süni göllərdə yetişdirilən balıqlar olur.

Ən çox tələbat olan balıqlar isə sazan, sudak, kütüm, kefal, farel və belamurdur. Bunlar da öz növbəsində iki yerə bölünür: Dənizdən və çaydan tutularaq gətirilən balıqlar, bir də vətəgələrdə böyüdülmüş balıqlar... Təbii ki, birincilərin qiyməti daha yüksəkdir və son vaxtlar xeyli qalxıb.

Vətəgədə yetişdirilən sazanın kiloqramı 5-6 manat, çaydan və dənizdən tutulan sazanın kiloqramı isə 15 manatdır. O cümlədən çay balıqları olan farel və sudakin (sif) kiloqramı 13 manata təklif olunur. Bu isə o deməkdir ki, sağlam balıq eti yemək istəyən insan 1 kiloqram balıq ətinə maliyyənin qiymətindən də çox xərc çəkə bilər. Əvvəllər vətəgə balıqları

ilə çay balıqları arasında qiymət fərqi 2-3 manat idisə, indi fərq iki dəfədən çoxdur.

Əsasən vətəgə balıqları olan belamorun 1 kiloqramı 6-7 manata, "damba"larda yetişdirilən xanı balığının kiloqramı isə 5-6 manatdır. Durna balığının qiyməti isə hər kiloqramına görə, 4-5 manat arasındadır. Bir sözlə, qiyməti 5-7 manat arasında olan balıqların demək olar ki, hamısı süni göllərdə yetişdirilir.

Satıcılar da etiraf edir ki, təbii şəraitdə böyüyən çay və dəniz balıqları əsl vitamin mənbəyidir və vətəgə balıqlarından daha faydalıdır. Bu balıqları balıqçılar tutur və gətirib satıcılara təhvil verirlər. Hər satıcının özünün daimi işlədiyi balıqçılar var.

Satıcıların sözlərinə görə, hazırda çaylarda, dənizdə balıq yoxa çıxıb, qıtlıq yaşanır. Balıqçılar deyir ki, çay və kanallarda brakonyerlər tor qurur, elektrik cərəyanı ilə balıqların kökünü illərdə kəsirlər. Eynilə də dənizdə tor əlindən tərpənmək mümkün deyil. Nəticədə balıqlar yoxa çıxıb və qiymətlər artıb. Vətəgə balıqları isə əksinə boldur, bu baxımdan

onların qiyməti daha sərfəlidir. Buna baxmayaraq, əhali təbii şəraitdə böyüyən balıqlara üstünlük verir.

Azad İstehlakçılar Birliyinin sədri Eyyub Hüseynov isə hesab edir ki, balıq bazarlarında istehlakçıların aldandılması halları da baş verə bilər: "Bakı dəniz sahilində olan bir şəhərdir, əslində burada gərək böyük balıq bazarları olsun, bolluq olsun. Mən bir çox ölkələrdə, o cümlədən Fransanın Marsel şəhərində dəniz kənarında yerləşən şəhərlərdə balıq bazarları görmüşəm. Belə balıq bazarları səhər saat 7-dən başlayır və saat 12-ə kimi yekunlaşır və bir də səhərlə başlayır, təzə balıqlar gətirilir. Təəssüf ki, Xəzər dənizinin sahilində yerləşən Bakıda belə bir balıq bazarı yoxdur. Balıq harada gəldi, necə gəldi satılır, həyətlərə gətirilir".

E.Hüseynov vurğuladı ki, bu cür pərakəndə şəkildə satılan balıqlar arasında sağlamlıq üçün təhlükəli olan balıqlar da vardır: "Buraya "damba" balıq-

ları da daxildir. Bu ilin əvvəlində bizə material daxil oldu ki, süni göllərdə yetişdirilən balıqlara kanalizasiya qalıqları verilir. Biz bunu iticailəşdirməyə cəhd göstərsək də, dövlət orqanları guya yoxlama apararaq bizə cavab verdilər ki, belə bir hal yoxdur. Ancaq əhali arasında bu fikir var. "Damba" balıqları baytarların əli çatan balıqlardır. Mən həmişə istehlakçılara tövsiyə edirəm ki, o məhsulları yeyin ki, ona baytarların əli çatmasın. "Damba" balıqlarına antibiotiklər, müxtəlif dərmanlar verilir. Heç kim nəzarət etmir ki, həmin antibiotiklərin qalıqları balığın etində qalıb, ya yox. Yoxlanmadan satışa çıxarırlar. Əhalinin təxminən 30 faizi ümumiyyətlə, belə məsələlərə əhəmiyyət vermir. Qalan hissəsi isə dəniz balıqları ilə "damba" balıqlarını ayırmağa çalışır. Əhali bilməlidir ki, bir neçə balıq növü "damba"da yetişdirilə bilmir. Məsələn, kütüm, sudak, çapaq. Qalanları demək olar ki, hamısı "damba"larda yetişdirilir".

□ Nərgiz LİFTİYEV
□ Fotolar müəllifindir

Dünya yağ böhranı yaşayır

Kərə yağının qiyməti yenə dəyişdi; bahalaşma hara qədər davam edəcək?

Azərbaycanda kərə yağının qiyməti yenidən bahalaşdı. Paytaxtda fəaliyyət göstərən supermarketlərdə qiymətlər fərqli olsa da, artım hər birində müşahidə olunur. "Yeni Müsavat"ın müxbiri artım trendini izləmək üçün marketlərə baş çəkib. Məlum olub ki, xaricdən idxal olunan kərə yağının qiymətində 60 qəpik- 1 manat arasında artım var. "Wellington" markalı kərə yağının 1 kiloqramı 17.96 manat, "West gold" kərə yağının 1 kiloqramı 18.38 manat, "Golden Kraun" yağının kiloqramı isə 17.96 manatdır. Almaniyada istehsal olunan "Gerda" kərə yağı isə 20.95 manata satılır.

Satıcıların sözlərinə görə, bahalaşma əhalinin alıcılıq qabiliyyətini də zəiflədir, əgər əvvəllər kərə yağı kiloqramla alınırırsa, indi qramla alınır. Bu da bazarda tələbatın azalmasına gətirib çıxarır. Qiymətlərin bu qədər qalxması nisbətən keyfiyyətsiz olan Ukrayna yağlarının bazara ayaq açmasına səbəb olub. Bu kərə yağlarının qiyməti 12 manatdan başlayır. Artıq ucuz yağlara tələbat artdığından əksər marketlər Ukrayna, Rusiya yağlarını satış çıxarıblar. Bitki tərkibli yağların qiymətində də müəyyən artım müşahidə olunur. Kərə yağının bahalaşması paralelində digər yağları da gətirir. Bu durum dünya bazarında da müşahidə olunur.

Paytaxt bazarlarında isə yağla yanaşı yumurtanın və digər ağırtı məhsullarının da qiyməti qalxıb.

Kərə yağının təkrar bahalaşmasının səbəblərini şərh edən **İqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri** "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, dünyada da kərə yağının bahalaşması prosesi davam edir: "Çünki quraqlıqla əlaqədar dünya bazarında yağ ixrac edən ölkələrdə istehsalın azalması müşahidə olunur. Həm Avstraliyada, həm Yeni Zelandiyada, həm Hollandiyada təbii şəraitlə əlaqədar istehsalda azalmalar müşahidə olunduğu üçün qiymət artır. Hətta bu yaxınlarda Fransada parlament səviyyəsində çox ciddi müzakirələr başladı ki, supermarketlərdə kərə yağı kifayət qədər azalıb və qiymətlər artıb. Dünyada bu proses gedir".

Ekspertin sözlərinə görə, avrozonadan gətirilən yağların Azərbaycanda bu qədər bahalaşmasının səbəbi həm dünyada gedən proseslər, həm də avro ilə

manatın məzənnə fərqindən qaynaqlanır: "Dolların məzənnəsi sabit qalsa da avronun məzənnəsində oynaqlıqlar var, ciddi dəyişikliklər baş verir. Bu da Mərkəzi Bankın siyasətindən qaynaqlanır. Son aylarda avronun təqribən 15 faizə yaxın bahalaşmasının şahidi oluruq. Ona görə də, avrozonadan gələn yağların qiymətinin artmasında məzənnə fərqi də rol oynayır.

Bir də Azərbaycan iqtisadiyyatında qiymət artımına səbəb olan amillər də var. Gömrüklə bağlı problemlərin olması, bazar oyunçularının sayının az olması, rəqabətin aşağı olması və sair. Gömrük Komitəsinin açıqladığı rəqəmlərə görə, 55 şirkət ölkəyə yağ gətirir. Ancaq araşdırarkən məlum olur ki, bu şirkətlərin cəmi 5-i bazarın 90 faizindən çoxuna nəzarət edir. Bu baxımdan sözügedən sahədə Azərbaycan da çox da ciddi rəqabətli mühit yoxdur. Bu da qiymətin daha sürətli artımına gətirib çıxarır".

Yerli məhsullara gəldikdə isə, N.Cəfəri bildirdi ki, Azərbaycanın yerli məhsul adı altında bazara çıxardığı yağ da bir çox hallarda xaricdən gətirilir və qablaşdırılması burada həyata keçirilir:

"Bəzilərindən isə xammalı xaricdən gətirilir. Süd tozundan istehsal edilən yağlar var, onların xammalı xaricdən idxal olunur. Çünki Azərbaycanda bu qədər süd sağımı yoxdur ki, yerli xammaldan hazırlanmış xammalın bazara çıxmasının şahidi olaq. Xammalın xaricdən gətirilməsi də məhsulun maya dəyərində təsir göstərir. Azərbaycana Ukraynadan, Hollandiyadan, Belçikadan süd tozu gətirilir və süd tozundan hazırlanmış yağ məhsulları bazara çıxarıldıqda həmin süd tozunun bahalaşması qiymətlərə də təsir göstərir. Bu anlamda yerli istehsal adı altında bazarda olan məhsulları şərti olaraq yerli istehsal adlandırmaq olar".

Qeyd edək ki, hazırda kərə yağı ilə bağlı ən kritik vəziyyət Fransada yaşanır.

Son günlər Avropanın aqrar sahədə ən inkişaf etmiş ölkələrindən olan Fransada ciddi yağ qıtlığı yaranıb. Kərə yağı nəinki kəskin bahalaşdı, üstəlik mağazaların piştaxtalarından da yoxa çıxıb. Bu durum kərə yağı qıtlığı sınırlıdır çətin vəziyyətə sala bilər. Qıtlığın müxtəlif səbəblərinin olduğu deyilir, lakin fermerlər, qida istehsalçıları və sınırlıdır daxil olmaqla kərə

yağından külli miqdarda istifadə edən şirkətlər və şəxslər bu problemə görə aylardır ki, şikayət edirlər.

Qıtlığa əsas səbəblərdən biri azalan süd istehsalı və dünyada artan süd tələbatıdır. Sənayedə istifadə edilən bir ton kərə yağının qiyməti 2016-cı ilin aprel ayında 2016-cı ilin aprel ayında 2 min 500 avro idi. Bu ilin yay aylarında isə bu qiymət 7 min avroya çatıb.

Ekspertlər hesab edir ki, kərə yağı bazarında problemlər Avropa İttifaqının 2015-ci ildə kvotaları ləğv etmə qərarı ilə başlayıb.

Bundan sonra əvvəlcə süd istehsalı kəskin şəkildə artıb, bu isə bazarda qiymətin kəskin azalması ilə nəticələnib və süd istehsalçıları istehsalı kəskin şəkildə azaltmağa məcbur edib. Lakin istehsalçıların bu qərarı ilə yanaşı dünyada kərə yağına tələbat da artmağa başlayıb. Süd istehsalçıları kərə yağının istehsalının onlar üçün əlverişli olmadığından şikayətlənirlər. Hökumət istehsalçıların qiymət dəyişikliyi tələblərinə razılıq verərək problemi aradan qaldırmağa çalışır.

□ Nərgiz LİFTİYEV
□ Fotolar müəllifindir

MUSAVAT

Son səhifə

N 229 (6843) 4 noyabr 2017

Daily Mail

Atası ilə sağollaşandan 2 saat sonra onu tanımadı

“Daily Mail” qəzetinin xəbərinə görə, 13 yaşındakı Şarlotta Parsonsun ölümcül xəstəliyi atasını tanımadığı vaxt ortaya çıxıb. Ata Den səhər qızını məktəbə qoyandan 2 saat sonra məktəbdən qızının xəstələnməsi ilə bağlı zəng gəlib. Məktəbə gələn atanı isə qızı tanımadı. Kriz keçirən və şüur bulanlığı yaşayan Şarlotta dərhal xəstəxanaya aparılıb. 13 yaşlı qız ancaq anasını tanıyır və keçmiş pişiklərindən danışdı. 10 gün boyunca xəstəxanada qalan Şarlotta iflic və meningit testləri edilib. 1 ay boyunca antibiotikdən istifadə edəndən sonra isə qızda beyin iltihabı olduğu ortaya çıxıb. Ölümcül bir xəstəlik olan və olduqca nadir rast gəlinən beyin iltihabı isə yaddaş itkisinə səbəb ola bilər. İmmunitet sistemi nisbətən zəif olan uşaqlar və yaşlılar isə beyin iltihabına daha meyillidirlər. İlk vaxtlar qripə bənzər simptomlarla ortaya çıxan xəstəlik, gün keçdikcə iflic, əhval dəyişikliyi, xarakter və davranış dəyişiklikləri formasında özünü göstərir. 20 həftə boyunca infeksiya ilə mübarizə aparan Şarlotta bu müddətdə məktəbdən də məhrum olub.

Atalar analardan daha çox yatır

Uşaq sahibi olan qadınlar həftədə 5 saat, kişilər isə 2 saat daha az yatır. Cütlüklər üzərində aparılan araşdırmaya görə, xüsusən iş qadınları ana olandan sonra həftəlik yuxularından “itirirlər”. Avstrliya yerləşən Queensland Universitetində aparılan araşdırmaya görə, işgüzar qadınlar evdar həmcinslərindən həftə ərzində 5 saat daha az yatırlar. Araşdırma onu da göstərib ki, uşaq sahibi olmaq ataların da yuxu sistemini dəyişdirir. Bir qadın ana olduğu zaman həftəlik orta hesabla 48.8 saat yatır. Bu müddət uşaqların sayı artdıqca azalır. Analar

2-ci uşaqlarına sahib olduqları zaman yuxu müddəti 45.8 saata, 3-cü uşağda isə 44.5 saata qədər azalır.

Uşaq sahibi olmayan qadınların yuxu müddəti isə həftəlik orta hesabla 54 saatdır.

O qədər kök idi ki, tayyarada iki nəfərin yerinə bilet alırdı

Amerikada yaşayan 24 yaşlı Amber Rose 152 kilo ağırlığında idi. O, tayyarəyə minə bilmək üçün hər zaman iki yerin pulunu ödəyirdi. Bir gün heç tanımadığı adam ona “Siz neçə aylıq hamiləsiniz” sualını verdi və bununla da həyatı dəyişdi. Bu sualdan olduqca təsirlənən qadın sürətli şəkildə arıqlamağa başladı. 80 kilo verən və 8 min dollar qarşılığında da arıqlayandan sonra ortaya çıxan ekstra dəyişiklik hamını şoka saldı. Qadın özü yerli mediaya açıqlamasında bildirdi ki, “hamilə” sualı onun bütün həyatını dəyişib. Belə ki, həmin suala qədər insanların onu kök qadın kimi qəbul etməsinə öyrəşmişdi. Amma hamiləlik sualı ona olduqca pis təsir edib: “Ana olmağa hazırlaşan qadınlara müqəddəs varlıqlar kimi baxıram. Özüm də nə zamansa elə olmaq istəyirəm. Amma hamilə olmadığım halda hamilə münasibəti görmək mənə heç də xoş gəlmədi”.

Müəllimini öldürüb, onunla selfi çəkirdi

Rusiya da bir tələbə “Mavi Balina” adlı oyunun təsirinə düşərək öncə müəlliminin boğazını kəsib, onun ölü bədənini ilə selfi çəkirdi. Daha sonra isə özünü mişarlayaraq öldürüb. Bir universitetdə baş tutan hadisənin səbəbi kimi “Mavi Balina” adlı oyunun olduğu təxmin edilir. 18 yaşlı tələbənin həyata keçirdiyi bu cinayət onun intihar etmədən öncə 50 fərqli “vəzifəni” tamamlamasını vacib bilir. Bu oyuna görə indiyədək yüzlərlə rus gənci ölüb.

Gənc universitetdə, dərslər arası fasilədə müəlliminə arxadan yaxınlaşaraq, bıçağı boynuna saplayıb. Tələbənin daha sonra ağzında bir diş çöpü ilə gülərək, rahat tövrlər sərgilədiyi və ardınca əlindəki elektrikli mişarla özünü öldürdüyü bildirilir. Dostları qatil tələbənin idealının Silent Hill adlı kompüter oyunundakı Valter Sullivan adlı xarakter olduğunu deyib. Tələbə müəllimini öldürəndən sonra onunla selfi də çəkirdi.

QOÇ - Daxili gərginliyinizi xeyli səngiyəcək. Bu isə başınıza yeni ideya və perspektivli fikirlərin gəlməsinə səbəb olacaq. Həlli mürəkkəb olan işlərə girişməyin. Sizin passivlik yaraşmır.

BUĞA - Daxili duyğularınızı tənzimləmək üçün fiziki işlərdən uzaq olun. Bu gün ulduzlar məclislərdə iştirakınızdan da xəbər verir. Dəvətləri qəbul etməyə çalışın. Səhətinizə fikir verin.

ƏKİZLƏR - İştirakçısı olduğunuz prosesləri gərginləşdirməyin. Qanqaraldan işlərə meyl etməsəniz, hörmətiniz artacaq. Günün ikinci yarısını bütünlüklə maliyyə məsələlərinə həsr edin.

XƏRÇƏNG - İxtiyarınızda olan bu gözəl gün hamıdan çox sizin üçün uğurlu olmalıdır. Odur ki, vaxtınızı boşa verməyin. Müxtəlif ünvənlərə baş çəkməklə maddi və mənəvi rahatlıq qazana bilərsiniz.

ŞİR - Müəmmalı bir tarixdir. Özünüzlə bağlı situasiyalara nəzarətdə saxlaya bilməyəcəksiniz. Yaxşı olar ki, etibar etdiyiniz adamların rəyi ilə hesablaşasınız. Sizin kömək göstərəcəklər.

QIZ - Qarşınızda duran bu təqvimdə yalnız işgüzarlığınızı artırmalısınız. Yeni işlərə başlamaq haqqında sövdələşmələr aparın. Çünki bu addım böyük perspektivlərdən xəbər verir.

TƏRƏZİ - Sürprizlərlə dolu bir tarix yaşayacaqsınız. Kiçik gərginlikləri nəzərə almasaq, ətrafınızda cərəyan edən hər bir hadisə üreyinizcə olacaq. Maraqlı görüşləriniz gözlənilir.

ƏQRƏB - Həqiqətə yaxın olan arzularla yaşayın. Paxıl və bədxah adamların müdaxilələrinə fikir verməyin. Bürcünüzün “həkimiyətdə” olduğu bu maraqlı gündə enerjini boş şeylərə görə itirməyin.

OXATAN - Saat 15-ə qədər nəzərdə tutduğunuz planları reallaşdırmaqda heç bir problemə rastlaşmayacaqsınız. Sonrakı müddətdə isə ehtiyatlı olun. Axşam saatlarını evdə keçirməyə çalışın.

OĞLAQ - Qarşınızda kifayət qədər füsunkar bir təqvim durur. Xüsusən də nahardan sonra həyatdan zövq alacaqsınız. Bundan başqa gün ərzində bəzi sirləri açmaq imkanınız olacaq. Axşam qonaq gedin.

SUTÖKƏN - Tələyüklü məsələlərin həlli üçün perspektivli təqvimdir. Mövcud problemlərinizi aradan qaldırmaq üçün əhəmiyyət kəsb edən adamlarla görüşün. Məsuliyyət-sizlik etməyin.

BALIQLAR - Səhər saatlarında proseslər mənfi istiqamətdə cərəyan edə bilər. Bu səbəbdən bəzi məsələlərdə ehtiyatlı olmalısınız. Günortadan sonra nüfuzlu və etibarlı adamlarla görüşməyiniz vacibdir.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Piramidalarda boşluq tapıldı - yeni möcüzə

Alimlər dünyasının 7 möcüzəsindən biri olan və sirri hələ də araşdırılan Böyük Giza Piramidasında müdhiş bir kəşf imza atıb və 30 metr uzunluğunda bir boşluq kəşf edib. İngiltərədəki Bristol Universitetində misirli alim Aidan Dodson, “Bu gizli otaqlarda bir xəzinə tapılması ehtimalı sıfırdır” deyib. Amma mütəxəssislər bu boşluğun hələ də öz sirrini qoruyan nəhəng piramidaların necə hazırlanmışına dair yeni məlumatlar verməsinə ümid edir.

Piramidalar bizim eradan əvvəl 2509-2483 illəri arasında hökmdarlıq edən firon Keops tərəfindən hazırlanmışdır. Kırca daşı və qranit bloklardan inşa edilən 139 metr hündürlüyündəki bu piramidalar antik dünyadan günümüzə qədər gələ bilən ən təsirli abidələrdən biridir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

“Yeni Musavat”ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, “Azərbaycan” nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

2528-ci məhəllə ev 44/d

Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100